مخکي تر هر څه د لاسو پرېولل زده کړه

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ ماشومانو ته د اوداسه ګټې بيان کړئ. ★ بېشکه الله تعالی پاکي کوونکي خوښوي(۱) الله تعالی اودس کوونکو ته د هغوی ګناهونه وربخښي.(۲) په اوداسه سره ناپاکي او چټلي ليري کيږي. ★ماشومانو ته اودس تازه کول ور زده کړئ يعني دا چي تر اوداسه مخکي په زړه کي اراده وکړي چي د الله جل شانهُ د راضي کولو او د پاکي حاصلولو لپاره اودس کوم.(۳) د بسم الله الرحمٰن الرحيم په ويلو سره اودس شروع کړئ.(۴)لاسونه تر مړوندو پوري پرېولئ.(۵) لومړی راسته او بيا چپه لاس پرېولئ.(٦)او ګوتي هم خلال کړئ.(۷) که دي ګوتمی په ګوته وي نو هغه سره وښوروه.(۸) که پر لاسو باندي داسي رنګ وي چي اوبه تر پوستکي پوري نه سي رسېدلای نو هغه ليري کړه چي اوبه د بدن تر هغو برخو پوري ورسيږي چي په اوداسه کي ئې پرېولل ضروري دي او دې ته بايد ښه پام وسي چي په اوداسه کي يو ځای وچ پاته نه سي.(۹)

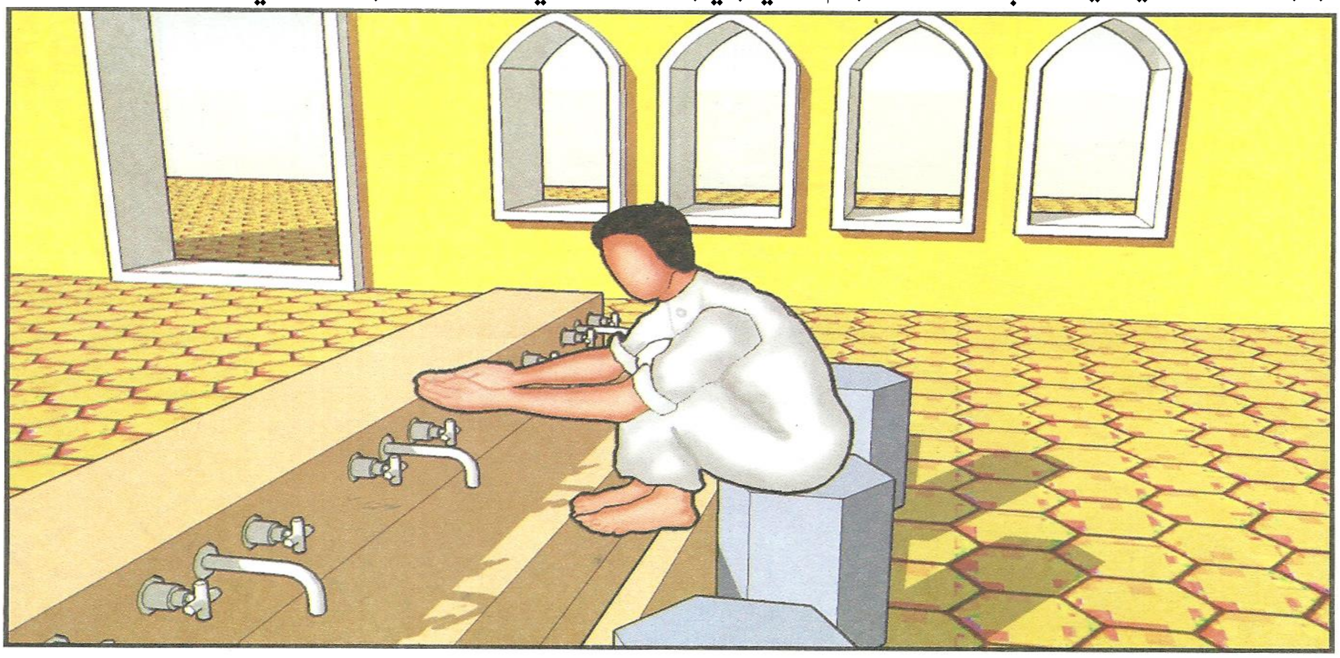

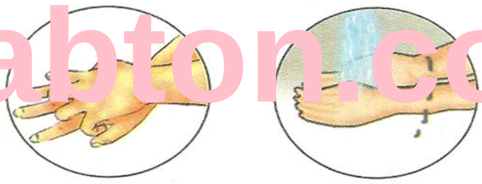

Ketabton.com

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د اوداسه ګټي کومي دي؟ د اوداسه نيت څنګه کيږي؟ د څه شي په ويلو سره بايد اودس شروع کړل سي؟ لاسونه بايد څنګه او تر کومه ځايه پرېولل سي؟ آيا ګوتي خلالېدل غواړي؟ که پر بدن داسي يو شی وي چي د اوداسه اوبه بدن ته نه پرېږدي نو څه بايد وکړل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ) ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[۱]: التوبة: ۱۰۸.
[۲]:صحيح المسلم: باب خروج الخطايا مع ماء الوضوء، حديث نمبر:۵۷۷، ۵۷۸، ۱۲۱مخ.
[۳]: صحيح البخارى: باب كيف كان بدء الوحى، حديث نمبر:۱، ۱مخ
[٤]: سنن ابى داؤد: باب فى التسمية على الوضوء، حديث نمبر:۱۰۱، ۱۰۲، ۳۱مخ.
[۵]: صحيح البخارى: باب الوضوء ثلاثا ثلاثا، حديث نمبر: ۱۵۹، ۳۲مخ.
[٦]: صحيح البخارى: باب التيمن فى الوضوء والغسل، حديث نمبر۱۶۸، ۳۴مخ
[۷]: سنن الترمذى:باب فى تخليل الاصابع، حديث نمبر:۳۸-۳۹، ۱۲مخ.
[۸]: المصنف لابن ابى شيبه: باب فى تحريک الخاتم فى الوضوء، حديث نمبر: ۴۲۴-۴۳۴، ۳۷۰- ۳۷۲مخونه.
[۹]: صحيح المسلم: باب وجوب استيعاب جميع اجزاء محل الطهارة، حديث نمبر۵۷۶، ۱۲۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خوله پرېولل هم را زده کړه

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ ماشومان وپوهوئ چي مسواک ووهي.(۱۰) د مسواک ګټې ورته بيان کړئ چي خوله پاکوي او الله تعالى په راضي کيږي.(۱۱) مسواک وهل سنت عمل دئ.(۱۲) د کوم لمانځه دپاره چي مسواک وهل سوئ وي تر هغو اويا (۷۰) لمنځونو ښه دئ چي د هغه لپاره مسواک نه وي وهل سوئ.(۱۳) که مسواک پيدا نه سي نو د هغه پر ځای د غاښو برس يا د راسته لاس د شهادت ګوته وکاروئ.(۱۴) مسواک بايد د غاښو پر راسته او چپه خواوو ووهل سي.(۱۵) بيا درې واره په ښه توګه غرغره وکړئ.(۱۶) په راسته لاس خوله پرېولل سنت طريقه ده.(۱۷) او درې واره په ښه توګه په پزه اوبه وګرځوئ.(۱۸) او په چپه لاس پزه سوڼ کړي.(۱۹)

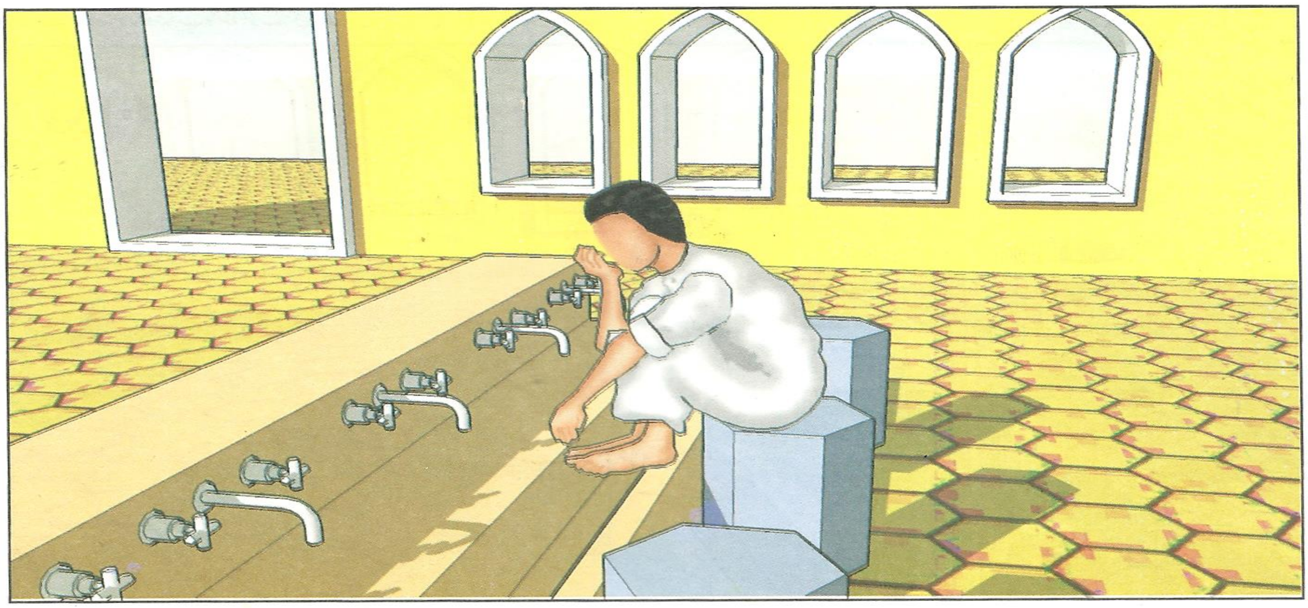

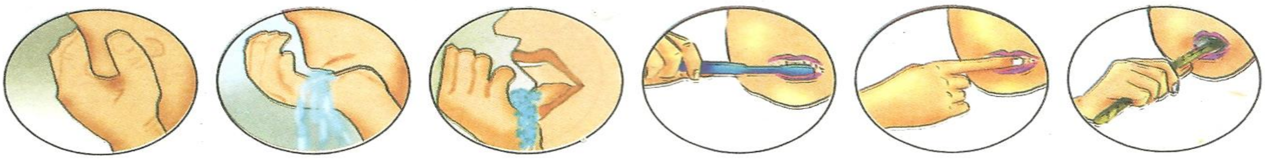

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د مسواک ګټې څه دي؟ که مسواک نه وي څه بايد وکړل سي؟ خوله بايد په کوم لاس پرېولل سي؟ د مسواک وهلو سنت طريقه کومه ده؟ څو واره بايد په پزه اوبه وګرځول سي؟ پزې ته بايد په کوم لاس اوبه ور واچول سي؟ پزه بايد په کوم لاس پاکه سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۱۰: صحيح البخارى: باب السواک يوم الجمعة، حديث نمبر: ۸۸۷-۸۸۹، ۱۴۳مخ.
۱۱: سنن النسائى: باب الترغيب فى السواک، حديث نمبر:حديث نمبر: ۵، ۱مخ.
۱۲: صحيح البخارى: باب السواک، حديث نمبر: ۲۴۴. ۴۵مخ.
۱۳: مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح، باب السواک، حديث نمبر: ۳۸۹. ۲ټوک، ۹۲مخ.
۱۴: كنز العمال: السواک، حديث نمبر:۲۶۱۶۳، ۹ټوک، ۱۳۷مخ. وايضًا: آپ کی مسائل اور ان کا حل، ۳ټوک، ۷۸مخ.
۱۵: ويستحب ان يبدأ بالجانب الايمن من فمه عرضًا. مرقاة المفاتيح: ۸۰مخ، ۲ټوک. رياض الصالحين: حديث نمبر: ۸۳۲، ۲۲۱مخ.
۱۶: صحيح البخارى: باب المضمضة فى الوضوء، حديث نمبر:۱۶۴، ۳۳مخ.
۱۷: صحيح النسائى: باب بأى اليدين يتمضمض، حديث نمبر: ۸۵، ۱۱مخ.
۱۸: صحيح البخارى: باب الاستنثار فى الوضوء، حديث نمبر:۱۶۱، ۳۳مخ.
۱۹: سنن النسائى:باب بأى اليدين يستنثر، حديث نمبر:۹۱، ۱۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ته د مخ پرېولل را وښيه

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ درې واره مکمل مخ پرېوله.(۲۰) د مخ پرېوللو څخه مطلب دا دئ چي دوربښتانو د راشنه کېدو څخه بيا د زني تر لاندي برخي پوري او د يوه غوږ د نرمۍ څخه بيا تر د بل غوږ تر نرمۍ پوري ټوله مخ پرېولي.(۲۱) ماشومان وپوهوئ چي کله دوی غټان سي او پر مخ ئې د نبي کريم ﷺ مبارک سنت ږيره راسي نو هغه بايد خلال کړي. نبي کريم ﷺ چي به کله اودس تازه کوئ نو اوبه به ئې په لاس کي واخيستلې او تر کرغښيو (تر غاښو لاندي هغه هډوکي چي په وريو پوښل سوي وي) لاندي حصې ته به ئې ور اچولې او ږيره مبارکه به ئې خلالول.(۲۲)

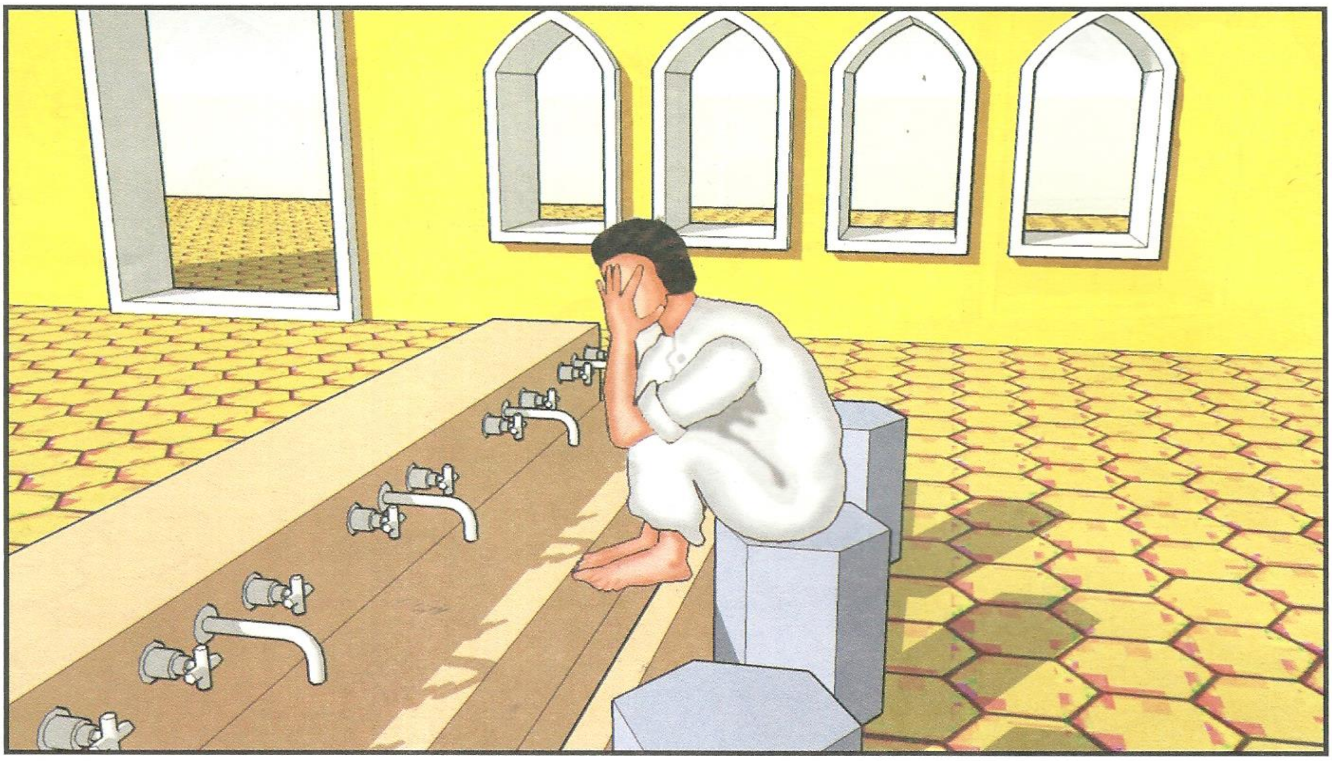

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: مخ بايد څو واره پرېولل سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځايه بايد پرېولل سي؟ که (په وروسته کي) د ماشومانو ږيره راسي نو بايد څنګه خلال کړل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ) ماشومانو ته ووايئ چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[۲۰]: صحيح البخارى: باب الوضوء ثلاثا ثلاث، حديث نمبر:۱۵۹، ۳۲مخ.
[۲۱]: وحد الوجه من قصاص الشعر الى اسفل الذقن والى شحمتى الاذنين. الهداية: كتاب الطهارت، ۳۰مخ.
[۲۲]: سنن ابى داؤد: باب تخليل اللحية، حديث نمبر: ۱۴۵، ۳۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس د تهوله لا پرېولل را زده کړه

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ دواړه لاسونه درې واره د څنګلو سره پرېولئ.[23] ماشومانو ته دا هم ور وښياست چې په ټولو ښو کارونو کي د راسته طرف څخه شروع کول د نبي عليه سلام سنت طريقه ده.[24] نو تاسو يوازي په اوداسه کي نه بلکه په هر کار کي دې ته پام وکړئ مثلاً: اول راسته لاس بيا چپه لاس، اول راسته پښه بيا چپه پښه. ★ کوم ځای چي په اوداسه کي پرېولل غواړي که پر هغه ځای باندي يو شي وي لکه ساعت، انګشترۍ، ايلفي، سريښ، روغني رنګ او داسي نور، نو پام مو وي چي بايد بدن ته اوبه ورسيږي.[25]

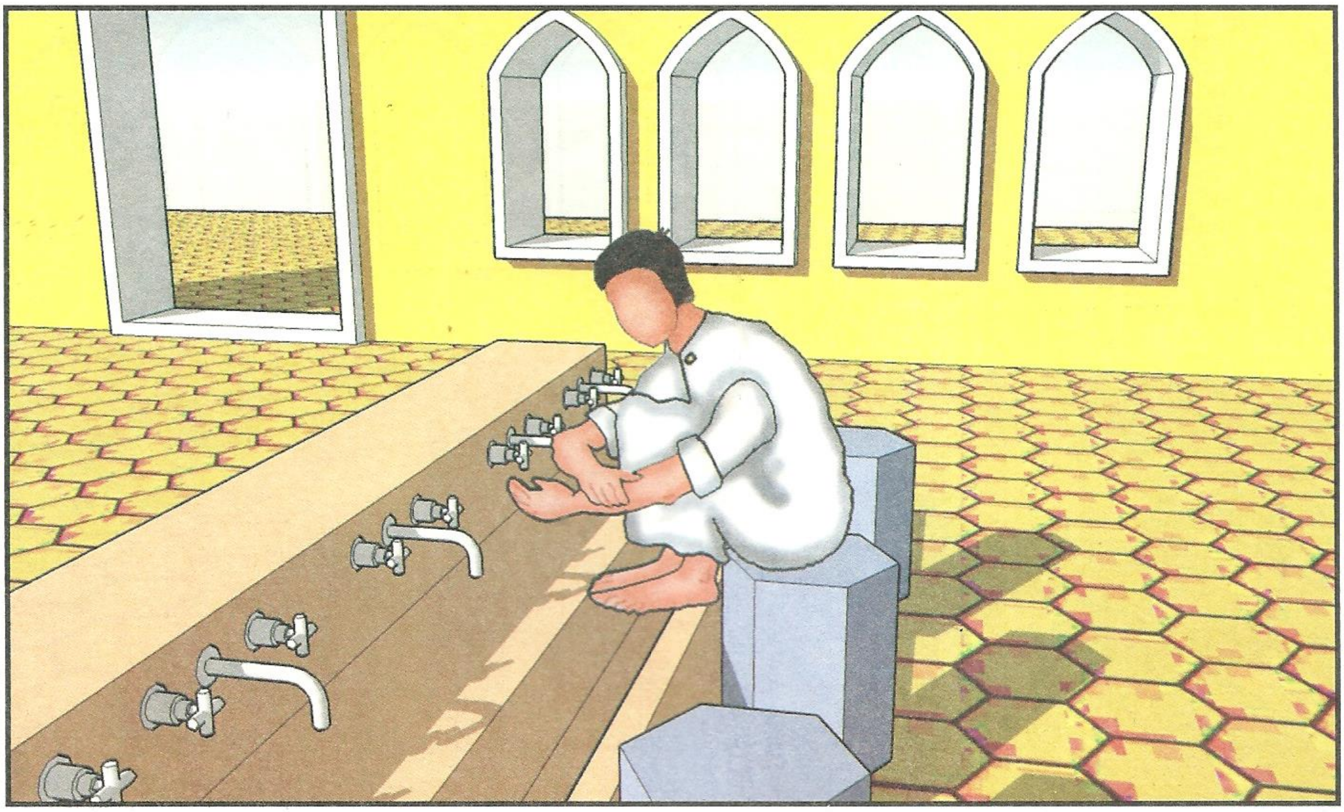

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: لاس بايد څو واره پرېولل سي؟ تر کومه ځايه بايد پرېولل سي؟ که چا يو شي په لاس کړئ وي نو بايد څه شي په پام کي ونيسي؟(دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

[23]: صحيح البخارى: باب الوضوء ثلاثا ثلاث، حديث نمبر:۱۵۹، ۳۲مخ.
[24]: صحيح البخارى: باب التيمن فى الوضوء والغسل، حديث نمبر۱۶۸، ۳۴مخ
[25]: صحيح المسلم: باب وجوب استيعاب جميع اجزاء محل الطهارة، حديث نمبر۵۷۶، ۱۲۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سر مسح څنګه کیږي؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: یو وار د ټول سر مسح وکړئ. د سر د مسح کولو اسانه طریقه دا ده چي د دواړو لاسو ګوتي او ورغوي لانده کړل سي او د سر پر مخکنۍ برخه کښېښول سي او دا رقم شا ته کش کړل سي چي ټول سر مسح سي.(۲٦) د سر (د مسحي) سره، د ګوتو په شا باندي د غاړي اخري حصه یعني څټ مسح هم وکړئ.(۲۷) البته د غوږونو مسح د غاړي تر مسحي مخکي ده. ۴۶مخ وګورئ.

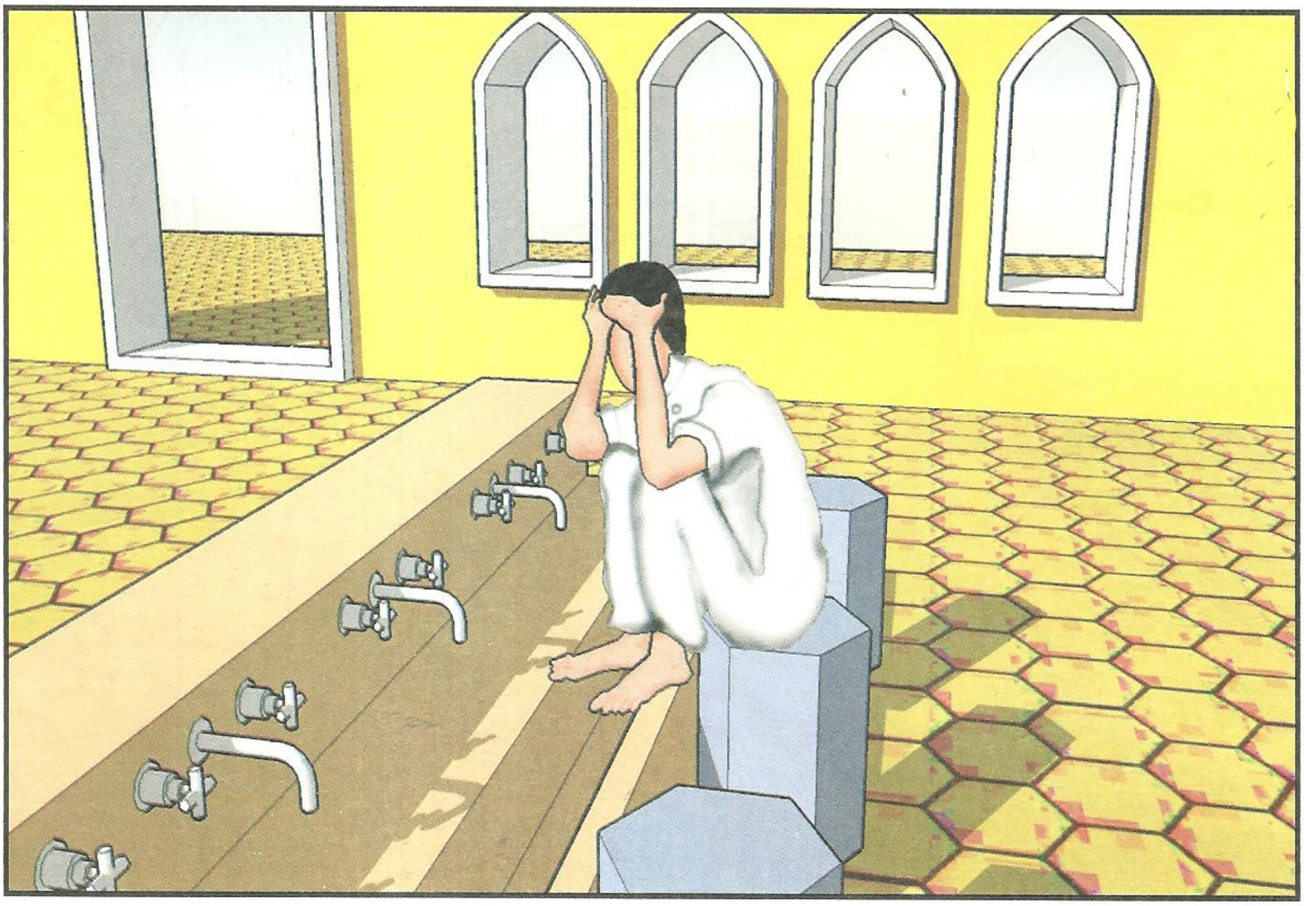

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: سر باید څو واره مسح سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوري باید مسح سي؟ د سر د مسحه کولو دپاره اسانه طریقه کومه ده؟ آیا د سر سره باید د غاړي مسح هم وکړل سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته وو ایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

[۲٦]: صحیح البخاری: باب مسح الرأس مرة، حدیث نمبر:۱۹۲، ۳۸مخ.
[۲۷]: المصنف لابن ابی شیبة: باب فی مسح الرأس کیف هو، حدیث نمبر:۱۵۰- ۱۵۵، ۲۹۱- ۲۹۳مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو د غوږ مسح څنګه وکړم؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ د سر تر مسحې وروسته یو وار د غوږو مسحه هم وکړئ. د غوږو د مسحې لپاره دوهم وار د لاسو لندولو ضرورت نسته بلکه د سر د مسحې لپاره چې لاسونه لانده سوي وه هغه کافي دي.(۲۸) د غوږونو د مسحې اسانه طریقه دا ده چې د غوږو په سوریانو او دننه برخه کې شا و خوا د شهادت ګوتې ګوتې سره راتیرې کړئ او که لاسونه وچ وي، نو نوري اوبه به را اخلئ او په بټو ګوتو سره د غوږو شا مسح کړئ.(۲۹)

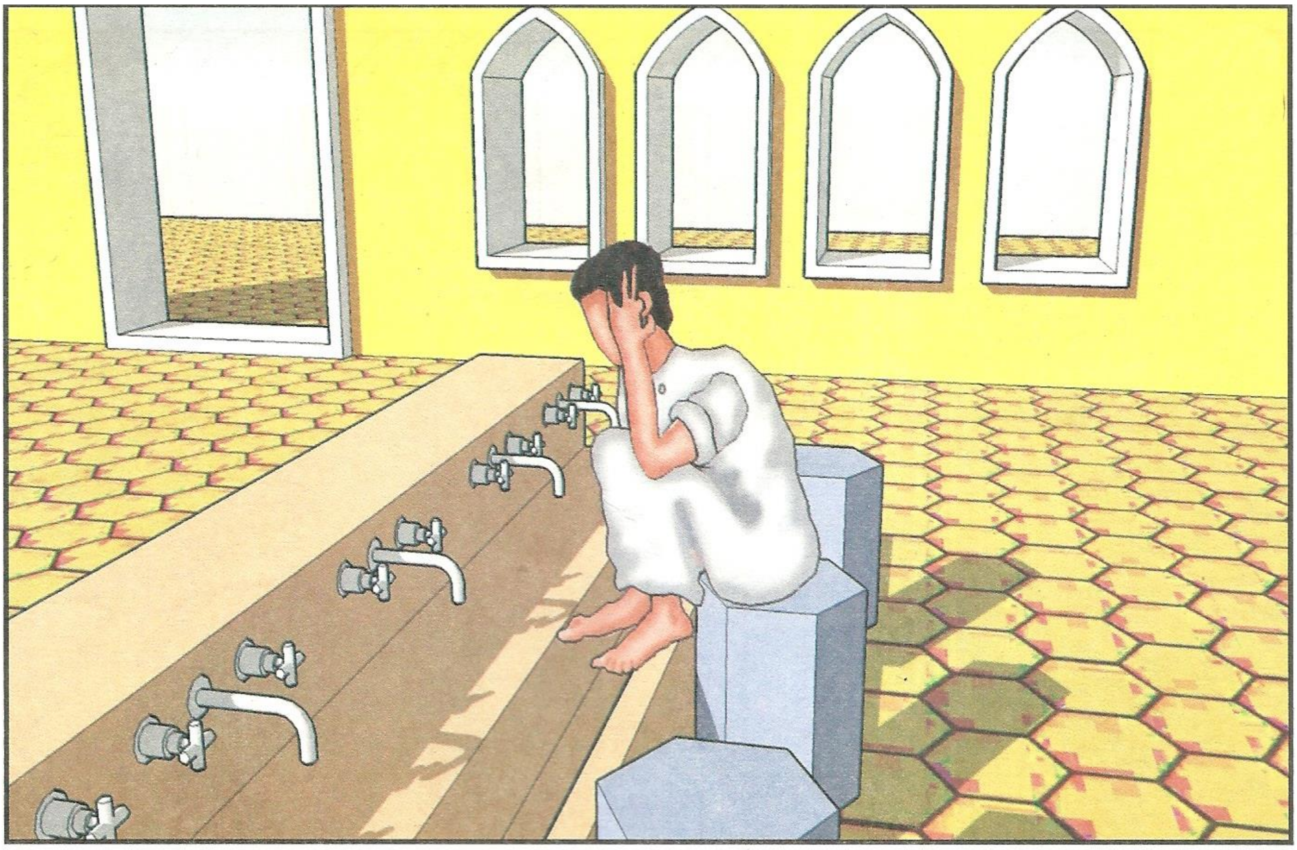

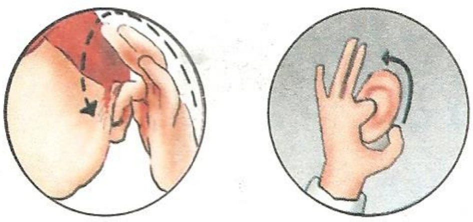

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتنې وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: د غوږو مسح باید څو واره وسي؟ آیا د غوږو د مسح کولو لپاره لاسونه بیا لندېدل غواړي؟ غوږونه باید څنګه مسح سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته وو ایاست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندې اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[۲۸]: سنن نسائی: باب مسح الاذنین مع الرأس و ما یستدل به علی انهما من الرأس، حدیث نمبر:۱۰۲-۱۰۳، ۱۴مخ.
[۲۹]: سنن سنن نسائی: باب مسح الاذنین مع الرأس و ما یستدل به علی انهما من الرأس، حدیث نمبر:۱۰۲-۱۰۳، ۱۴مخ.
وایضًا: حاشیة الطحطاوی علی المراقی الفلاح، ۷۶مخ. وایضًا: الفقه الحنفی، ۱ټوک، ۷۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښې باید څنګه پرېولل سي؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ پښې د بجلکو سره درې واره پرېولئ.(۳۰) پام کوئ چې تلي، بجلکي یا پوندي وچي پاته نه سي. اول راسته پښه پرېولئ بیا چپه پښه. ★ د پښو ګوتي هم خلال کړئ.(۳۱) اودس په ترتیب سره وکړئ، یعني نیت وکړئ، بسم الله ووایاست، بیا دواړه لاسونه تر مړوندو پوري پرېولئ او ګوتي هم خلال کړئ، بیا مسواک ووهئ او خوله پرېولئ، بیا پزي ته اوبه واچوئ، بیا مخ پرېولئ، بیا تر څنګلو پوري لاسونه پرېولئ، بیا د سر غوږونو او غاړي مسح وکړئ او بیا پښې پرېولئ.(۳۲)

د اوداسه فرضونه څلور دي: درې اندامونه پرېولل او یو اندام مسح کول، یعني (۱) مخ پرېولل (۲) دواړه لاسونه د څنګلو سره پرېولل (۳)دواړي پښې د بجلکو سره پرېولل (۴) د سر مسح کول (که ددغو فرضو څخه یو یا هم د یوه فرض لږه برخه هم پاته سي نو اودس نه صحیح کیږي چي بیا لمونځ هم نه صحیح کیږي)

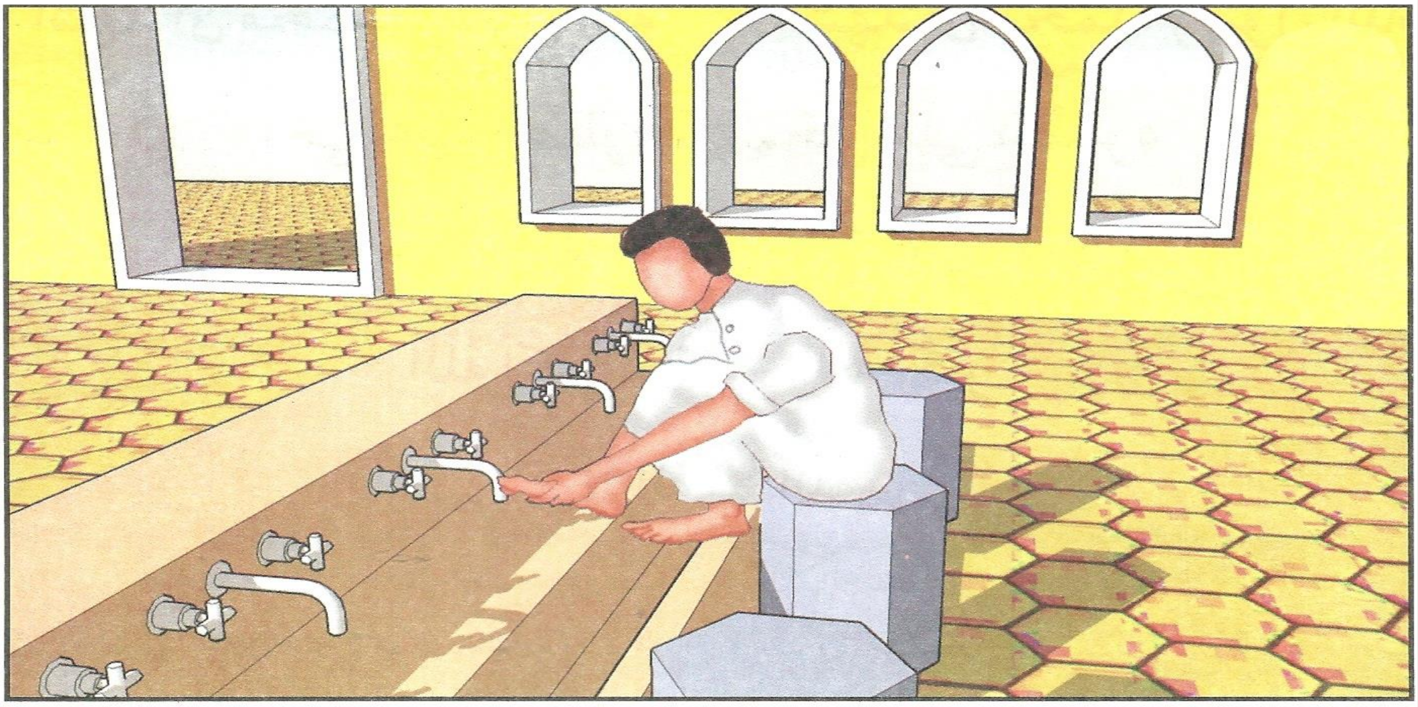

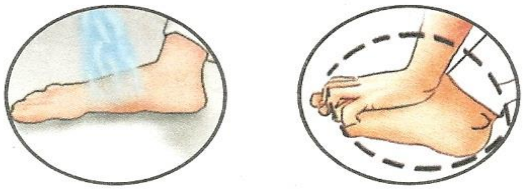

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: پښې باید څو واره پرېولل سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوري باید پرېولل سي؟ آیا د پښې ګوتي خلالېدل غواړي؟ د اوداسه ترتیب څنګه دئ؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته ووایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۳۰: صحیح البخاری: باب الوضوء ثلاثا ثلاثا، حدیث نمبر: ۱۵۹، ۳۲مخ.
۳۱: سنن الترمذی:باب فی تخلیل الاصابع، حدیث نمبر:۳۸-۴۰، ۱۲مخ.
۳۲: صحیح المسلم: باب صفة الوضوء وکماله، حدیث نمبر:۵۳۸-۵۳۹، ۱۱۴- ۱۱۵مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته اذان د سم تلفظ سره را پیاد کړه او د آذان جواب هم را زده کړه

اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلوٰةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ أَكْبَرُ

اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلوٰةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ أَكْبَرُ

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ(۳۳)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ماشومانو ته اذان د سم تلفظ سره ورپیاد کړئ★ د اذان جواب زده کړئ.

طریقه یې دا ده چې مؤذن څه وایي هغه دي تکراروي، البته د حَيَّ عَلَى الصَّلوه ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاح په جواب کې لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ویل کیږي.(۳۴) د سهار په اذان کې دغه توري وراضافه کیږي، اَلصَّلوٰةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ.(۳۵) د اَلصَّلوٰةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ په جواب کې صَدَقْتَ وَبَرَرْتَ ویلکیږي.(۳۶)

تمرین: اذان او درود شریف د سم تلفظ سره ورته ووایاست، د ماشومانو څخه په مختلفو ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: د اذان جواب څنګه ورکول کیږي؟ د حَيِّ عَلَى الصَّلوه ، حَيِّ عَلَى الْفَلَاح په جواب کې باید څه وویل سي؟ د اَلصَّلوٰةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ په جواب کې باید څه وویل سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته ووایاست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

تر اذان وروسته کومه دعاء وکړم؟

أَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ ۞ وَالصَّلوٰةِ الْقَآئِمَةِ ۞آتِ مُحَمَّدَ نِ الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ ۞ وابْعَثْهُ مَقَاماً مَّحْمُوْدَ نِ الَّذِیْ وَعَدْتَّهُ ۞ اِنَّکَ لَا تُخْلِفُ الْمِیْعَادَ. (۳۷)

[۳۳]: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر:۵۰۱/۴۹۹، ۱۱۱- ۱۱۲مخونه.
[۳۴]: صحیح المسلم: باب استجاب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه ثم یصلی علی النبی ﷺ ثم یسأل الله له الوسیلة، حدیث نمبر:۸۴۸، ۱۶۳مخ.
[۳۵]: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر:۵۰۰/۵۰۱/۵۰۴، ۱۱۲- ۱۱۳مخونه.
[۳۶]: الاذکار النوویة: باب ما یقول من سمع المؤذن والمقیم، ۳۶مخ.
[۳۷]: صحیح البخاری: باب الدعاء عند النداء، حدیث نمبر:۶۱۴، ۱۰۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس اقامت هم را زده کړه

اَللّٰهُ أَكْبَرَ اَللّٰهُ أَكْبَر — اَللّٰهُ أَكْبَراَللّٰهُ أَكْبَر

أَشْهَدُ أَنْ لَّا اِلٰه اِلَّا اللّٰه — أَشْهَدُ أَنْ لَّا اِلٰه اِلَّا اللّٰه

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰه — أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰه

حَيَّ عَلَى الصَّلوه — حَيَّ عَلَى الصَّلوه

حَيَّ عَلَى الْفَلَاح — حَيَّ عَلَى الْفَلَاح

قَدْ قَامَتِ الصَّلاَةُ — قَدْ قَامَتِ الصَّلاَةُ

اَللّٰهُ أَكْبَر — اَللّٰهُ أَكْبَر

لَا اِلٰه اِلَّا اللّٰه (۳۸)

ماشومانو ته ئي ور زده کړئ: ★ د اذان تر جواب وروسته باید پر نبي کریم علیه سلام درود شریف وویل سي.(۳۹) ماشومانو ته د اذان دعاء او اقامت د سم تلفظ سره ور پیاد کړئ. ★ماشومانو ته دا ور زده کړئ چي د اذان تر جواب وروسته باید د نبي کریم علیه سلام دپاره د وسیلې دعاء وکړي تر څو د قیامت په ورځ مو د رسول الله صلى الله علیه وسلم شفاعت نصیب سي.(۴۰) هر وخت چي د نبي کریم صلى الله علیه وسلم نوم یاد سي نو درود شریف وو وایاست.(۴۱) د اقامت جواب زده کړئ: طریقه ئي دا ده چي مؤذن څه وایي هغه دي تکراروي، البته د حَيِّ عَلَى الصَّلوه ، حَيِّ عَلَى الْفَلَاح په جواب کي لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ویل کیږي ★ماشومان وپوهوئ چي د قَدْ قَامَتِ الصّلٰاة په جواب کي باید أَقَامَهَااللّٰهُ وَ اَدَامَهَا وویل سي.(۴۲) ماشومانو ته عربي عبارت په هر ځای وقف ور زده کړئ. مثلاً: د وقف په وخت باید آخري حرف ساکن وي، د وقف په حالت کي دوه زوره والا تنوین په الف بدلیږي او په وقف کي ګول تاء (ة) په هاء (ه) بدلیږي.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئي ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: د اذان او اقامت فرق څه دئ؟ د اذان دعاء د سم تلفظ سره ورڅخه واورئ؟ د ماشومانو څخه د وسیلې دعاء او اقامت د سم تلفظ سره واورئ؟ د ماشومانو څخه وپوښتئ چي په اقامت کي د قَدْ قَامَتِ الصّلٰوة په جواب کي باید څه وویل سي او کوم ځای چي غلط وو هغه ور اصلاح کړئ.

[38]: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر: ۴۹۹/۵۰۲/۵۰۶/۵۰۷، ۱۱۱- ۱۱۴مخونه، وفی الباب فی الاقامة، حدیث نمبر:۱۱۶،۵۱۰مخ.
[39]: صحیح المسلم: باب استجاب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه ثم یصلی علی النبی ﷺ ثم یسأل الله له الوسیلة، حدیث نمبر:۸۴۸، ۱۶۳مخ.
[40]: المصنف لابن ابی شیبه: باب فی النساء من قال لیس علیهن أذان ولا اقامة، حدیث نمبر: ۲۳۲۶-۲۳۳۵ ،۲ټوک ۳۶۶- ۳۶۷مخونه.
[41]:سنن الترمذی: باب قول رسول الله صلى الله علیه وسلم (رغم انف رجل)، حدیث نمبر۳۵۴۶-۳۵۴۵، ۸۰۸ مخ.
[42]: سنن ابی داؤد: باب ما یقول اذا سمع الاقامة، حدیث نمبر:۵۲۸، ۱۱۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه تر آداء مخکي کوم شيان په ياد ولرم؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ تر لمانځه مخکي په ياد ولرئ چي تاسو بايد اودس ولرئ.(۴۳) ستاسو کالي(۴۴) او د لمانځه ځای بايد پاک وي.(۴۵) ستاسو مخ بايد د قبلې خوا ته وي.(۴۶) او نظر د سجدې پر ځای وي.(۴۷) ستا د پښو ګوتي هم بايد د قبلې طرف ته وي او دواړي پښې سيده د قبلې طرف ته کړه.(۴۸) (پښې راسته او چپه خوا ته کږول د سنت خلاف دي) ★ د دواړو پښو تر منځ بايد د ځلورو ګوتو په اندزه فاصله وي.(۴۹) که لمونځ په جماعت وي نو بايد په صف کي سيده ودرېږئ.(۵۰) د صف د سيده کولو ښه طريقه دا ده چي هر يو خپلي پوندي د صف پر سر يا د صف د نښان پر آخري ځوکه کښيږدي. ★ په جماعت کي بايد دې خبري ته هم پام وسي چي راسته او چپه خواوو ته د ولاړو خلګو اوږې بايد ستا د اوږو سره موښتي وي او په منځ کي خالي ځای بايد نه وي.(۵۱) پای جامه (پرتوګ) بايد تر بجلکو کښته و نه ځړول سي او پام مو وي چي کالي تر بجلکو پورته وي.(۵۲) په داسي کالو کي بايد لمونځ و نه سي چي په هغه کالو کي نورو خلګو ته نه ورځي لکه انګيا او داسي نور کالي ځکه چي دا د ادب خلاف کار دئ.

تمرين: د لمانځه په وخت کي ستاسو مخ بايد کومي خوا ته وي؟ آيا په لمانځه کي يوې او بلې خوا ته کتل روا دي؟ د صف سيده کولو طريقه کومه ده؟ نوی صف بايد د کوم ځای څخه شروع کړل سي؟ آيا کالي تر بجلکو کښته کول روا دي؟ آيا په داسي کالو کي لمونځ کول صحيح دئ په کومو کالو کي چي موږ د نورو خلګو مخ ته نه سو ورتلای؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ) ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[۴۳]: المائده: ايت نمبر:۶.
[۴۴]: المدثر: ايت نمبر:۴.
[۴۵]: البقرة: ايت نمبر:۱۲۵ و فی سنن ابی داؤد: باب اتخاذ المساجدفی الدور، حديث نمبر:۴۵۵-۴۵۶، ۱۰۳-۱۰۴مخونه.
[۴۶]: البقرة: ايت نمبر:۱۴۴.
[۴۷]: ولها آداب.... نظره الی موضع سجوده حال قيامه. (الدرالمختار:کتاب الصلاة، ۲ټوک، ۲۱۴مخ)
[۴۸]: صحيح البخاری: باب يستقبل باطراف رجليه القبلة. باب نمبر ۱۳۱، ۱۳۱مخ.
[۴۹]: ردالمحتار: ۲ټوک، ۱۶۳مخ.
[۵۰]: صحيح المسلم: باب تسوية الصفوف وإقامتها وفضل الأول فالأول منها....، حديث نمبر: ۹۷۲، ۱۸۲مخ.
[۵۱]: سنن ابی داؤد: باب تسوية الصفوف، حديث نمبر: ۶۶۱،۱۴۳مخ.
[۵۲]: سنن ابی داؤد: باب ما جاء فی اسبال الازار، حديث نمبر: ۴۰۸۶، ۸۰۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه د شروع کولو پر وخت باید کوم شیان په پام کي ونیسم؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ په زړه کي نیت وکړه چي فلانی لمونځ کوم، په ژبه ویل ضروري نه دي. ★ د لمانځه د شروع په وخت کي باید لاسونه تر غوږو پوري داسي پورته سي چي د ورغوي مخ د قبلې طرف ته وي، او د بټو ګوتو سرونه د غوږو د سرو (نرمیو) سره وموښلي یا د هغو پر برابري سي.(٥٣) او بیا لاسونه داسي پورته کړئ لکه لوړ چي یې بیان وسو، الله اکبر وواياست اود راسته لاس بټه او خمچه ګوته د چپه لاس پر مړوند باندي راوګرځوئ او نوري درې ګوتي د چپه لاس پر شا باندي داسي کښېږدئ چي د ګوتو سرونه د څنګلي خوا ته سي.(٥٤) دواړه لاسونه تر نامه یو څه لاندي داسي کښېږدئ لکه چي مخکي ئې بیان وسو.(٥٥)

د قیام (ولاړي) په حالت کي کوم شیان په پام کي ولرم؟

١» که یوازي لمونځ کوئ یا امامت کوئ نو اول سُبحَانَکَ اللّٰهُمَّ، بیا تعوذ (اعوذ بالله من الشیطٰن الرجیم) وروسته تسمیه (بسم الله الرحمن الرحیم) بیا سورة فاتحه (الحمد لله) او وروسته یو بل سورت وواياست.(٥٦) او که مو په امام پسي لمونځ کوئ نو سُبحَانَکَ اللّٰهُمَّ وواياست، پټه خوله سئ او د امام قرائت په توجه سره واورئ.(٥٧) که د امام قرائت په لوړ اواز نه وو نو بیله د ژبي د حرکت څخه، په زړه کي فقط د سورة فاتحه خوا ته توجه وکړئ.(٥٨) په لمانځه د قرائت لپاره دا ضروري ده چي قرائت باید د ژبي او شونډانو په حرکت سره وسي.(٥٩)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: د لمانځه نیت څنګه کیږي؟ آیا په خوله ویل ئې ضروري دي؟ تکبیر تحریمه څه ته ویل کیږي؟ د تکبیر تحریمه په وخت لاسونه څنګه پورته کیږي؟ لاسونه باید چیري ونیول سي؟ څنګه باید ونیول سي؟ آیا په امام پسي قرائت ویل کیږي؟ په یوازي لمانځه کي باید قرائت څنګه وویل سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[53]: سنن النسائی: باب موضع ابهامین عندالرفع، حدیث نمبر:٨٧٢، مخ
[54]:سنن الترمذی: باب ما جاء فی وضع الیمین علی الشمال فی الصلاة، حدیث نمبر:٢٥٢، ٧٠ مخ.
[55]: کنز العمال: وضع الیدین، حدیث نمبر: ، مخ.
٥٦: صحیح المسلم: باب وجوب قراءة فاتحة فی کل رکعة وإنه إذا لم یحسن الفاتحة ولا أمکنه تعلمها قرأ ما تیسر له من غیرها.، حدیث نمبر:٨٧۴-٨٨۴، ١۶٧-١۶٨مخونه.
[57]: الاعراف: آیت نمبر:٢٠۴.
[58]: صحیح المسلم: باب وجوب قراءة الفاتحة فی کل رکعة وإنه إذا لم یحسن الفاتحة ولا أمکنه تعلمها قرأ ما تیسر له من غیرها.، حدیث نمبر:٨٧۴-٨٨۴، ١۶٧-١۶٨مخونه.
[59]: المصنف لابن ابی شیبه: باب فی قراءة النهار کیف هی فی الصلاة، حدیث نمبر:٣۶٧٧، ٣ټوک، ٢۴۶مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکبیرِ تحریمه

أَللّٰهُ أَكْبَر (٦٠)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: په زړه کي نیت وکړئ چي زه فلانی لمونځ کوم، په ژبه د نیت الفاظ ویل ضروري نه دي★ لاسونه تر غوږو پوري داسي پورته کړئ چي د ورغوي مخ د قبلې طرف ته وي او د بټو ګوتو سرونه د غوږو د سرو (نرمیو) سره وموښلي یا د هغو پر برابري سي★ د پورتنۍ طریقې سره سم د لاس د پورته کولو سره أَللّٰهُ أَكْبَر وو ایه.

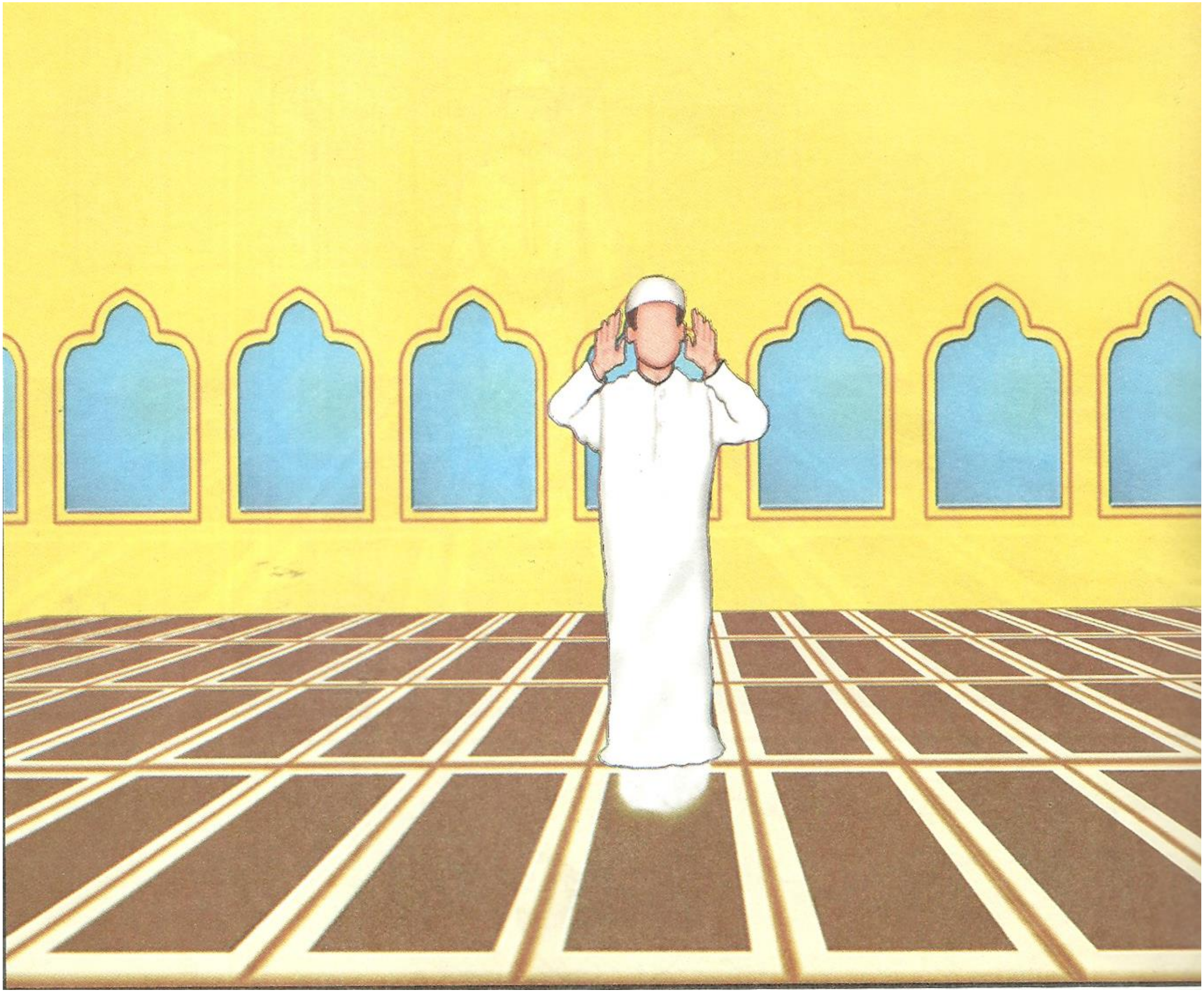

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه وریپاد کړئ. مثلاً: تکبیر تحریمه څه ته ویل کیږي؟ د تکبیر تحریمه په وخت کي باید لاسونه څنګه پورته سي؟ لاسونه باید چیري ونیول سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته وو ایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

[60] سنن الترمذی: باب ما جاء ان مفتاح الصلاؤ الطهور، حدیث نمبر:۳-۴، ۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه، په قيامه (ولاړه) کي څه شي ته پام وکړم؟

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: د سورة فاتحه په ويلو کي ښه طريقه دا ده چي تعوذ (اعوذ بالله من الشيطٰن الرجيم) وروسته تسميه (بسم الله الرحمٰن الرحيم)وويل سي او پر هر آيت ودريږي او ساه واخلي، بيا بل آيت وواييږ. (٦١) ځيني ځيني اياتونه په يوه ساه وويل سي. مثلاً: پر الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ باندي ساه واخلي،بيا پرالرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِباندي، بيا پرمَالِكِ يَوْمِ الدِّينِباندي. دا رقم سورة فاتحه وويل سي، خو که تر سورة فاتحه وروسته سورة کي په يوه ساه تر يوه زيات اياتونه ويل سي پروا نه لري. ★ بېله ضرورته د بدن اندامونو ته حرکت مه ورکوه، ولاړه چي څومره په ارامه وي هغومره ښه ده. (٦٢) دا کار د لمانځه د ادب څخه خلاف دئ چي د بدن ټوله زور پر يوه پښه وي او بله پښه همداسي ايله پرېښول چي انسان پر يوه بغل کوږ سي، ددې څخه ځان وساته. يا پر دواړو پښو برابره اندازه زور وکړئ يا پر يوه پښه داسي زور وسي چي هغه بله پښه کږه نه سي. ★که اروږمې درسي نو د دفع کولو (بندولو) کوښښ ئې وکړئ. (٦٣) د ولاړي په حالت کي بايد نظر د سجدې پر ځاى وي، يوې بلې خواته يا مخامخ کتل مه کوه. (٦٤)

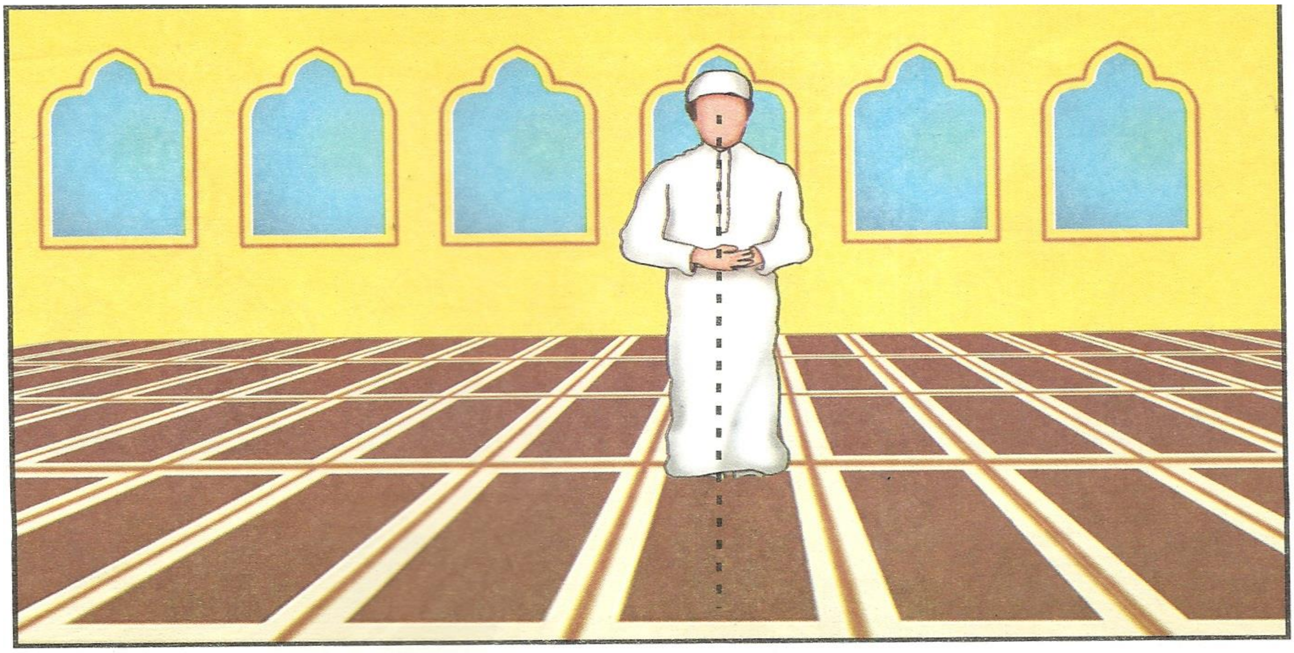

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: ولاړه څنګه اداء کيږي؟ د سورة فاتحه ښه طريقه کومه ده؟ په لمانځه کي داسي درېدل چي ټول زور پر يوه پښه وي، څنګه کار دئ؟ که چا ته په لمانځه کي اروږمې ورسي نو بايد څه وکړي ؟ د ولاړي په حالت کي بايد نظر پر کوم ځاى وي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلاى هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځاى غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[٦١]: سنن الترمذى: باب فى الفاتحة الكتاب، حديث نمبر:٢٩٧٠، ٦٥٨مخ.
[٦٢]: البقرة: آيت نمبر:٢٣٨.
[٦٣]: صحيح المسلم: باب تشميت العاطس وكراهة التثاؤب، حديث نمبر:٧٤٨٦-٧٤٩٤، ١٢٩٣- ١٢٩٤مخونه.
[٦٤]: صحيح البخارى: باب الالتفات فى لاصلاة، حديث نمبر:٧٥١-٧٥٢، ١٢٢مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم را وښیه چې د قیام په حالت کې ویل کیږي؟

﴿الثناء﴾

سُبْحَانَکَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِکَ وَتَبَارَکَ اسْمُکَ وَتَعَالٰی جَدُّکَ وَلَا اِلٰهَ غَيْرُکَ. (٦٥)

﴿سورة الفاتحة﴾

أَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ ★ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ★الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ★ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ★ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ★ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ★ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ★ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِالْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاالضَّالِّينَ (٦٦)

(آمين)

﴿سورة الكوثر﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ★ إِنَّا أَعْطَيْنَا كَالْكَوْثَرَ★فَصَلِّ لِرَبِّك وَانْحَرْ★إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الأَبْتَرُ (٦٧)

﴿سورة الاخلاص﴾

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ★اللَّهُ الصَّمَدُ★لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ★ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (٦٨)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ماشومانو ته د سم تلفظ سره ثناء، سورة فاتحه او نور سورتونه پر پیاد کړئ. تر څو چې زوړ سبق ئې نه وي پیاد کړئ نوی سبق مه ورکوئ. د یادولو یوه طریقه دا ده چې خپله لږ لږ وایاست او ماشومان ئې درسره تکرار کړي، تر څو د ښه تلفظ سره ئې پیاد سي. دا طریقه هر ځای په کار اچولای سئ. ★ ماشومانو ته دا ور وښیاست چې د لوړو دوو سورتونو بغیر نور سورتونه یا د سورت درې ایاتونه هم ویلای سئ.

تمرین: د ماشومانو څخه ثناء، سوره فاتحه او نور سورتونه په سم تلفظ واورئ او ددوی څخه وپوښتئ چې د ولاړې په حالت کې باید څه وویل سي؟ او کوم ځای چې غلط وو هغه ور اصلاح کړئ.

٦٥: سنن الترمذی: باب ما يقول عند افتتاح الصلاة، حدیث نمبر: ٢٤٢-٢٤٣، ٦٧مخ.
٦٦: القرآن: الفاتحه، ١ پاره.
٦٧: القرآن: الکوثر، ٣٠مه پاره.
٦٨: القرآن: الاخلاص، ٣٠مه پاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو رکوع ښه ادا کړم

﴿رکوع ته د تګ په وخت کي [اَللّٰهُ اَكْبَرُ] ووايه﴾

[د رکوع په حالت دغه ووايه]

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ (٦٩)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: خپله ملا تر داسي اندازې پوري کږه کړه چي ملا او اوږې سره يوه لاس سي، نه تر دې ډېره کږه او نه هم لږ.(٧٠) په رکوع کي غاړه دونه مه کږوئ چي سينې ته ورنژدې سي او مه ئې دونه لوړوئ چي غاړه تر ملا لوړه سي بلکه غاړه او شا بايد سره برابر وي.(٧١) لاسونه پر زنګنو داسي کښېږدئ چي د لاسو ګوتي خلاصي وي يعني د ګوتو تر منځ فاصله وي او همداسي راسته زنګون بايد په راسته لاس او چپه زنګون په چپه لاس ونيول سي.(٧٢) په رکوع کي بايد لاس او بازو داسي سيده وي چي هيڅ کږوالئ نه وي پکښې. (٧٣)لږ تر لږه رکوع دومره اوږده کړئ چي درې واره په ارامه سره سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ پکښې وويل سي.(٧٤) په رکوع کي بايد د پښو خوا ته وکتل سي.(٧٥)

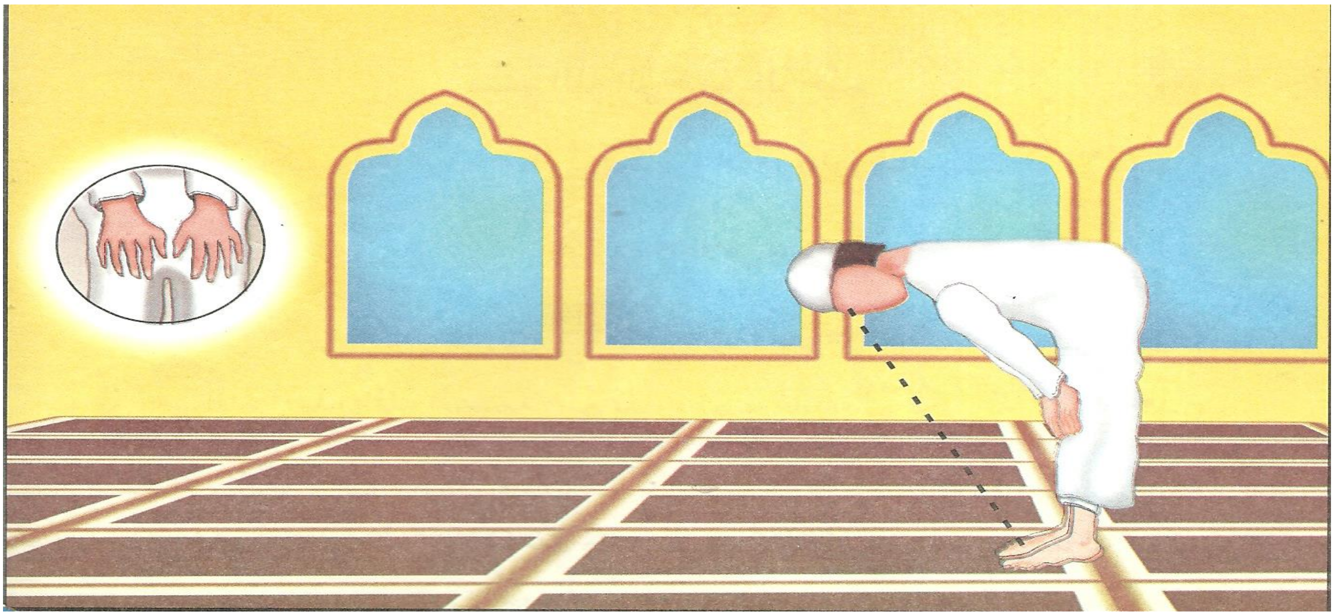

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: رکوع څه ته وايي؟ په رکوع کي بايد سر، ملا او غاړه پر څه حال وي يعني ښه څنګه ونيول سي؟ په رکوع کي بايد لاسونه څنګه کښېښوول سي؟ لږ تر لږه بايد رکوع څومره اوږده سي؟ په رکوع کي بايد چيري وکتل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

٦٩: سنن ابى داؤد: باب ما يقول الرجل فى ركوعه وسجوده، حديث نمبر:٨٦٩/٨٧١/٨٧٤، ١٨٤- ١٨٥مخ.

٧٠:: سنن الترمذى: باب ما جاء فى من لا يقيم صلبه فى الركوع والسجود، حديث نمبر:٢٦٥، ٧٣ مخ.

٧١: صحيح المسلم: باب ما يجمع صفة الصلاة وما يفتتح به ويختم به وصفة الركوع، حديث نمبر:١١١٠ ، ٢٠٤مخ.

٧٢: سنن الترمذى: باب ما جاء أنه يجافي يديه عن جنبيه في الركوع، حديث نمبر: ٢٦٠،٧٢مخ.

٧٣: سنن الترمذى: باب ما جاء أنه يجافى يديه عن جنبيه فى الركوع، حديث نمبر: ٢٦٠،٧٢مخ.

٧٤: سنن الترمذى: باب ما جاء فى التسبيح فى الركوع والسجود، حديث نمبر: ٢٦١،٧٢ مخ.

٧٥: ولها آداب.... نظره .... وإلى ظهر قدميه حال ركوعه. (الدرالمختار:كتاب الصلاة، ٢ټوک، ٢١٤مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قومه کي بايد څه وويل سي؟

سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه[٧٦]

(که دي په امام پسي اقتداء کړې وه نو دا وو ايه)

رَبَّنَا لَکَ الْحَمْد[٧٧]

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: د رکوع څخه تر پورته کېدلو وروسته ولاړه بايد دومره سيده وسي چي هيڅ کږوالئ پاته نه سي. (٧٨) په دغه حالت کي هم بايد د سجدې ځای ته وکتل سي(٧٩) ځيني خلګ د راپورته کېدلو پر وخت د درېدلو پر ځای په داسي حالت کي رکوع ته ځي چي ملا ئې لا هم کږه وي، دا طريقه غلطه ده مکلمل ځان ورڅخه وساتئ. تر هغو چي ښه ارام درېدلي نه ياست سجدې ته مه ځئ. (٨٠) سجدې ته د تګ په وخت کي بايد دې ته پام وسي چي: ★ تر ټولو مخکي بايد زنګنونه کتا او مځکي ته په داسي حال کي ورسيږي چي سينه لا کږه سوې نه وي او کله چي زنګنونه پر مځکه ولګيږي وروسته سينه کږه سي ★ تر څو چي زنګنونه مځکي ته نه وي رسېدلي تر هغو بايد نور بدن چوغ نه سي. نن سبا د سجدې د دغه خاص ادب سره بيخي ډېره بې پروائي کيږي، ډېری خلګ د ولاړي څخه لا په چوغه ملا سجدې ته ځي مګر اصلي طريقه هغه ده چي مخکي مو درته بيان کړه او بېله ضرورته بايد پرې نه ښوول سي.★تر زنګنو وروسته اول بايد اول لاسونه پر مځکه کښېښوول سي ورپسې پزه او بيا تندی.(٨١)

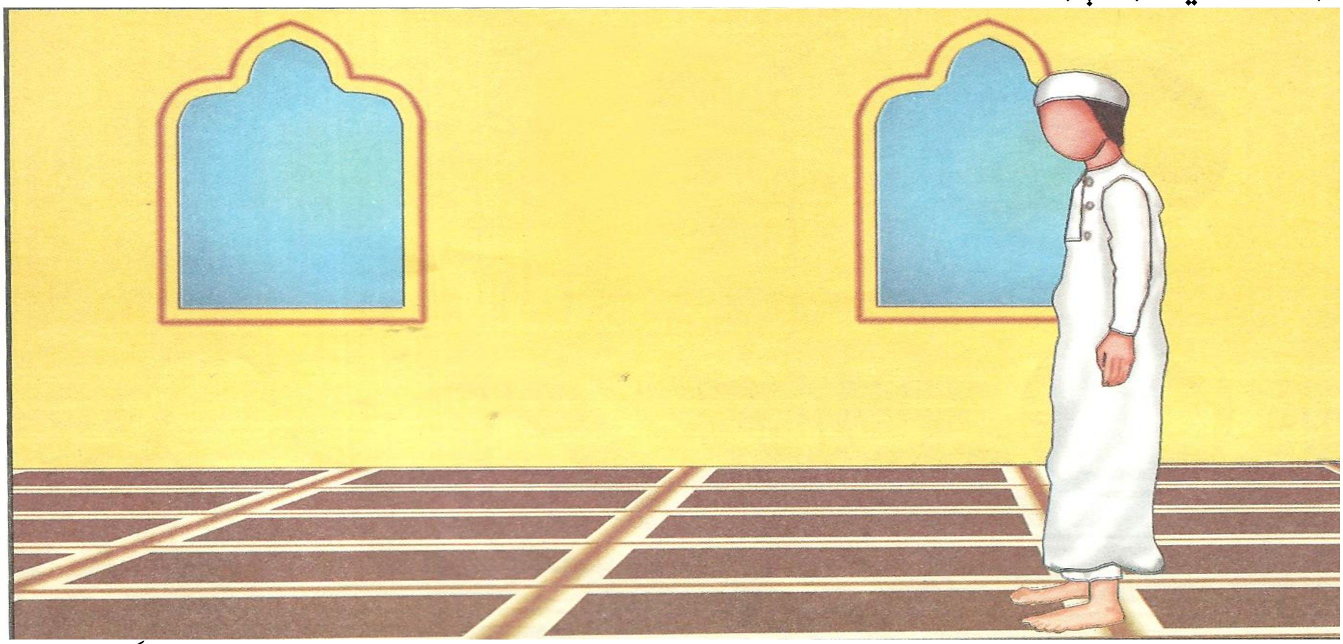

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: قومه څه ته وايي؟ د رکوع څخه د راپورته کېدلو په وخت کي د سيده درېدلو پر ځای داغه سي په کږه ملا سجدې ته تلل څنګه کار دئ؟ صحيح طريقه ئې کومه ده؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

٧٦: صحيح البخاري: باب ما يقول الامام ومن خلفه اذا رفع رأسه من الركوع، حديث نمبر:٧٩٥، ١٢٩مخ.
٧٧: صحيح البخاري: باب فضل اللهم ربنا لک الحمد، حديث نمبر:٧٩٥، ١٢٩مخ.
٧٨: صحيح البخارى: باب امر النبى صلى الله عليه وسلم الذى لا يتم ركوعه بالاعادة، حديث نمبر:٧٩٣، ١٢٨مخ.
٧٩: ولها اداب.... نظره الى موضع سجوده حال قيامه. (الدرالمختار: كتاب الصلاة، ٢ټوک، ٢١٤مخ)
٨٠: صحيح البخاري: باب ما يقول الامام ومن خلفه اذا رفع رأسه من الركوع، حديث نمبر:٧٩٥، ١٢٩مخ.
٨١: سنن الترمذى: باب ما جاء فى وضع اليدين ونصب القدمين، حديث نمبر:٢٧٧، ٧٦مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجده هم را زده کړه

﴿په سجده کې دا ووايه﴾

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى[۸۲]

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ په سجده کې سر د دوو لاسو په منځ کې داسې کښېږدي چې دواړې بټې ګوتې د غوږونو د نرميو سره برابرې سي.(۸۳) په سجده کې بايد د لاسو ګوتې سره موښتې وي، يعنې يو ځاى وي او تر منځ ئې فاصله نه وي.(۸۴) د ګوتو مخ بايد د قبلې طرف ته وي. (۸۵)څنګلې بايد د مځکې څخه لوړې وي، پر مځکه پورې موښلول ئې صحيح نه دي.(۸۶) دواړه بازوګان بايد له بغلو څخه جلا وي★ لاسونه بايد له بغلو څخه دونه هم ليرې نه سي چې د څنګ لمونځ کوونکئ په تکليف سي او دا د ادب خلاف کار دئ★ ورنونه هم بايد د نس سره و نه موښلي او جلا جلا وي.(۸۷) په ټوله سجده کې بايد پزه پر مځکه موښتې وي او د مځکې څخه پورته نه سي. (۸۸) دواړې پښې داسې کښېښوول سي چې پوندې لوړې وي او ټوله ګوتې د قبلې خوا ته کت سوې وي.(۸۹) دې خبرې ته مو بايد پام وي چې په سجده کې پښې د مځکې څخه پورته نه سي.(۹۰) سجده بايد لږ تر لږه دومره قدر اوږده سي چې درې واره سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى په ښه ارامه سره وويل سي.فقط تندى لګول او بيرته ژر پورته کول منع دي. (۹۱)

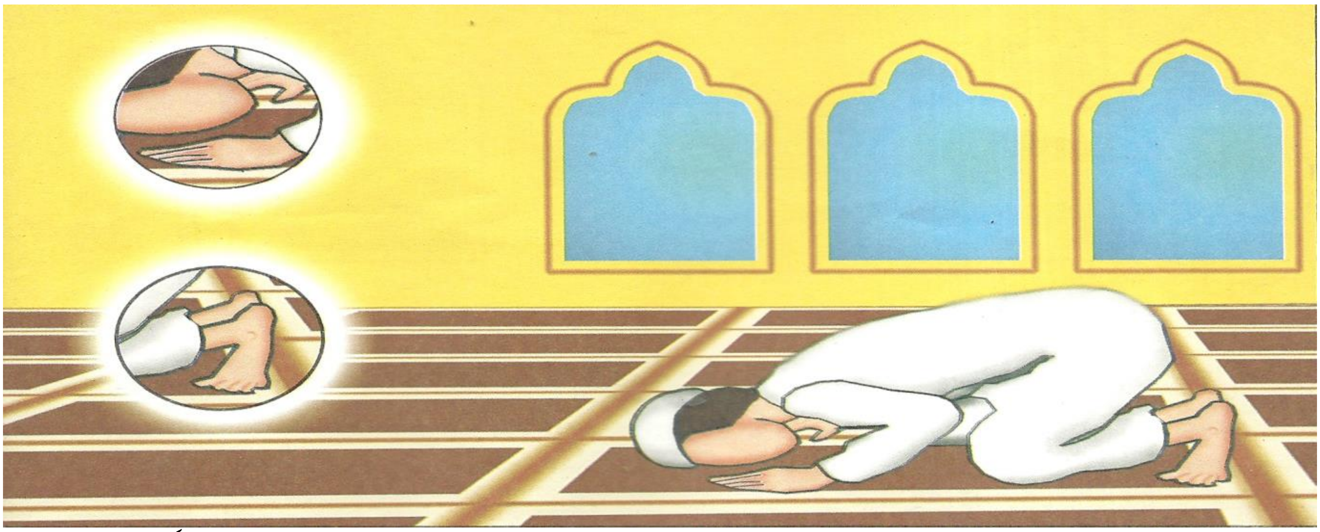

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً:سجده څه ته ويل کيږي؟ په سجده کې بايد سر، لاس او بازو څنګه ونيول سي؟ آيا ورنونه بايد د نس سره وموښلول سي؟ په سجده کې بايد د پښو خيړې څنګه کښېښوول سي؟ سجده بايد لږ تر لږه په څونه وخت کې وسي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلاى هم سئ)ماشومانو ته ووايا ست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندې اداء کړي او که کوم ځاى غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۸۲: سنن ابى داؤد: باب ما يقول الرجل فى الركوعه وسجوده، حديث نمبر:۸۶۹/۸۷۱۸۷۴، ۱۸۴-۱۸۵مخونه.
۸۳: سنن الترمذى: باب ما جاء اين يضع الرجل وجهه اذا سجد، حديث نمبر: ۲۷۱، ۷۵مخ.
۸۴: صحيح البخارى: باب سنة الجلوس فى التشهد، حديث نمبر:۸۲۸، ۱۳۴مخ.
۸۵: صحيح البخارى: باب سنة الجلوس فى التشهد، حديث نمبر: ۸۲۸، ۱۳۴مخ.
۸۶: صحيح المسلم: باب الاعتدال في السجود ووضع الكفين على الأرض الخ، حديث نمبر:۱۱۰۳- ۱۱۰۹، ۲۰۳- ۲۰۴مخونه.
۸۷: صحيح المسلم: باب الاعتدال في السجود ووضع الكفين على الأرض الخ، حديث نمبر:۱۱۰۳- ۱۱۰۹، ۲۰۳- ۲۰۴مخونه.
۸۸: صحيح البخارى: باب السجود على الانف، حديث نمبر: ۸۱۲، ۱۳۲مخ.
۸۹: صحيح البخارى: باب سنة الجلوس فى التشهد، حديث نمبر:۸۲۸، ۱۳۴مخ.
۹۰: صحيح البخارى: باب السجود على الانف، حديث نمبر: ۸۱۲، ۱۳۲مخ.
۹۱: سنن الترمذى: باب ما جاء فى التسبيح فى الركوع والسجود، حديث نمبر: ۲۶۱، ۷۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جلسه څنګه وکړم؟

(تردې وروسته (اَللهُ اَكْبَر) ووايه او جلسه وکړه او په جلسه کي دا دعاء کېدلای سي)

أَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِيْ وَارْفَعْنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَعَافِنِيْ وَاهْدِنِيْ وَارزُقْنِيْ[۹۲]

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د يوې سجدې څخه ترپورته کېدلو وروسته د التحياتُ په رقم سيده کښېنئ بيا دوهمه سجده وکړئ. مازي سرپورته کول چي ملا سمه سيده نه سي او بيا بلي سجدې ته تلل ګناه لري.(۹۳)چپه پښه پرې باسئ او درباندي کښېنئ او راسته پښه داسي ودروئ چي ګوتي د قبلې طرف کړې وي.(۹۴) په ناسته کي بايد دواړه لاسونه پر ورنو باندي کښېښوول سي او د ګوتو سرونه داسي وي چي د زنګانه تر سر پوري ورسيږي.(۹۵) د ناستي په وخت کي بايد خپل ځيګر ته وکتل سي.(۹۶) ناسته بايد لږ ترلږه دونه وسي چي په ثونه وخت کي يو وار سُبْحَانَ الله ويل کيږي.(۹۷) او که دونه اندازه ناسته وسي چي په هغه کي أَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِيْ وَارْفَعْنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَعَافِنِيْ وَاهْدِنِيْ وَارزُقْنِيْ ويل کېدای سي او په نفلي لمنځونو کي ئې ويل نور هم ښه کار دئ.

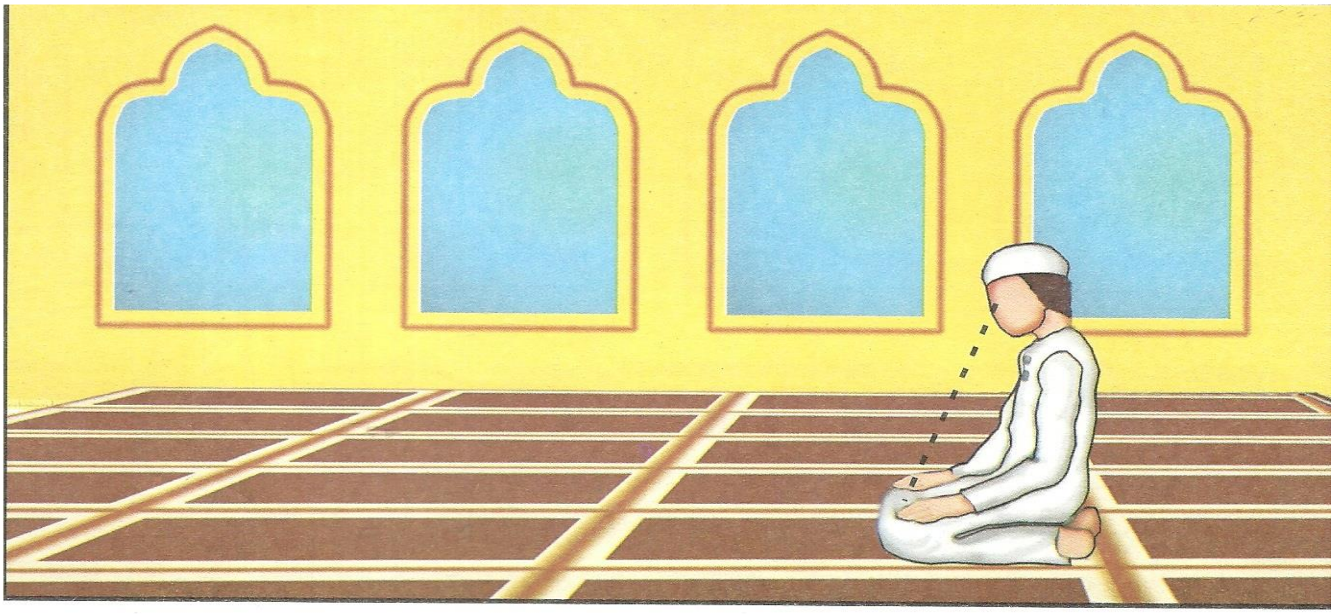

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: جلسه څه ته ويل کيږي؟ د يوې سجدې څخه د راپورته کېدلو په وخت کي چي سمه ناسته و نه سي او بلي سجدې ته تګ څنګه کار دئ؟ په جلسه کي بايد دواړه لاسونه څنګه کښېښوول سي؟ په جلسه کي بايد چيري وکتل سي؟ په جلسه کي کومه دعاء غوښتل ښه کار دئ؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

---

[۹۲]: سنن الترمذی: باب ما يقول بين السجدتين، حديث نمبر۲۸۴-۲۸۵، ۷۷مخ.
[۹۳]: صحيح البخاری:باب امر النبی صلی الله عليه وسلم الذی لايتم رکوعه بالاعادة، حديث نمبر:۷۹۳، ۱۲۸مخ.
[۹۴]: صحيح البخاری: باب سنة الجلوس فی التشهد، حديث نمبر: ۸۲۸، ۱۳۴مخ.
[۹۵]: صحيح المسلم: باب صفة الجلوس فی الصلاة وکيفية الوضع اليدين علی فخذين، حديث نمبر: ۱۳۰۷-۱۳۱۱، ۲۳۵-۲۳۶مخونه.
[۹۶]: ولها اداب.... والی حجره حال قعوده. (الدرالمختار: کتاب الصلاة، ۲ټوک، ۲۱۴مخ.)
[۹۷]: صحيح البخاری:باب امر النبی صلی الله عليه وسلم الذی لايتم رکوعه بالاعادة، حديث نمبر:۷۹۳، ۱۲۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمي سجدې ته څنګه ولاړ سم؟ او ورپسې رکعت څنګه شروع کړم؟

﴿[اَللّٰهُ اَكْبَر] ووايه او سجدې ته ولاړ سه او په سجده کي دا ووايه﴾

سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰی سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰی سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰی

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ دوهمي سجدې ته هم داسي ولاړه سه چي لاسونه پر مځکه کښېږدې بیا پزه او بیا تندی ★ په سجده کي باید هغه کارونه وسي چي مخکي بیان سول ★ د سجدې څخه د راپورته کېدلو په وخت کي اول باید تندی د مځکي څخه راپورته کړل سي بیا پزه بیا لاسونه او بیا زنګنونه. (۹۸) د راپورته کېدلو په وخت کي پر مځکه لاس لګول ښه نه دي.(۹۹) د راپورته کېدلو وروسته د هر رکعت په شروع او تر سورة فاتحه یعني الحمدلله مخکي بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ووایاست بیا سورة فاتحه او بیا د قرآن کریم یو سورت. (۱۰۰) د مثال په توګه په اول رکعت کي مو سورة کوثر (اِنَّآ اَعطَينَاکَ الکَوثَر) ویلئ وو نو په دوهم رکعت کي سورة اخلاص (قُل هُوَ اللّٰهُ اَحَد) ووایاست.

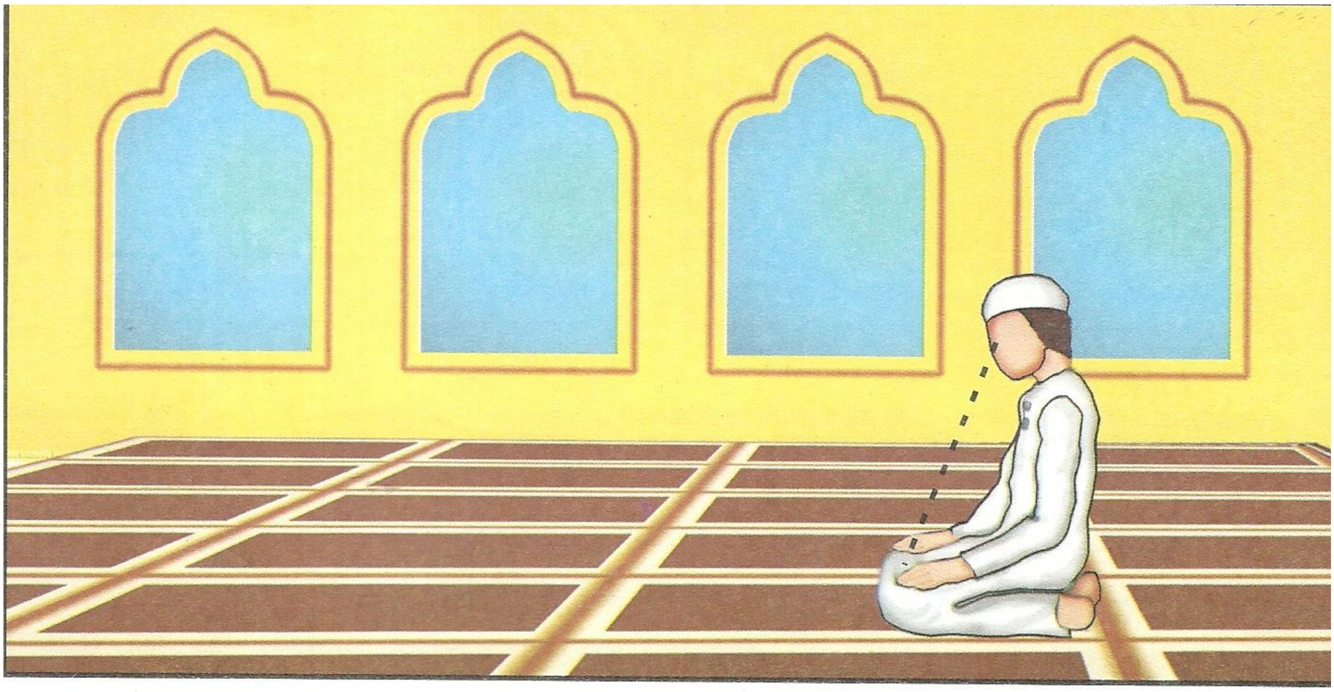

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: دوهمي سجدې ته باید څنګه ولاړ سي؟ د سجدې څخه باید څنګه راپورته سي؟ تر اول رکعت وروسته دوهم رکعت باید څنګه اداء سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته ووایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۹۸: المسلم: باب صفة الجلوس فى الصلاة وكيفية الوضع اليدين على فخذين، حديث نمبر: ۱۳۰۷-۱۳۱۱، ۲۳۵- ۲۳۶مخونه.
۹۹: سنن ابى داؤد: باب فى كراهية الاعتماد على اليد فى الصلاة، حديث نمبر: ۹۹۲، ۲۰۷ و ۹۹۴، ۲۰۸مخ.
۱۰۰: صحيح المسلم: باب ما يقال بين تكبيرة الإحرام والقراءة. حديث نمبر:۱۳۵۶، ۲۴۳مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه، اوس نو د قعدې په باره کي هم څه را ته ووایه؟

﴿اوس [اَللّٰهُ اَكبَر] ووایه او د تشهد د پاره کښېنه﴾

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★د قعدې دپاره ناسته هغه رقم ده لکه د دوو سجدو په منځ کي ناسته چي مخکي ئې بیان وسو★ د التحیاتُ د ویلو پر وخت چي کله أَشْهَدُ أَنْ لَّا اِلٰه ته ورسېږې نو د شهادت ګوته دي لوړې خوا ته پورته کړي او پرالَّا الله دي ئې بیرته کښته کړي. (۱۰۱)د اشارې کولو ښه طریقه دا ده چي د ماینځ ګوته او بټه ګوته د کړۍ په شکل سره وموښلوي او تر ټولو کوچنۍ یعني خمچه ګوته او ددې برابره ګوته بندي سي (۱۰۲) او د شهادت ګوته داسي پورته سي چي د قبلې طرف ته کږه وي.(۱۰۳) که تر دې ځایه هم لمونځ پوره سوئ نه وي مثلاً د ماښام، ماخوستن یا وتر لمونځ وي نو تر التحیاتُ وروسته پورته سئ (بِسمِ الله) ووایاست بیا سورة فاتحه یا د قرآن کریم یو بل سورت هم ووایاست او په قعده کي چي څه ویل کیږي هغه به په را روانو سبقانو کي دروښیو. (ان شاء الله)

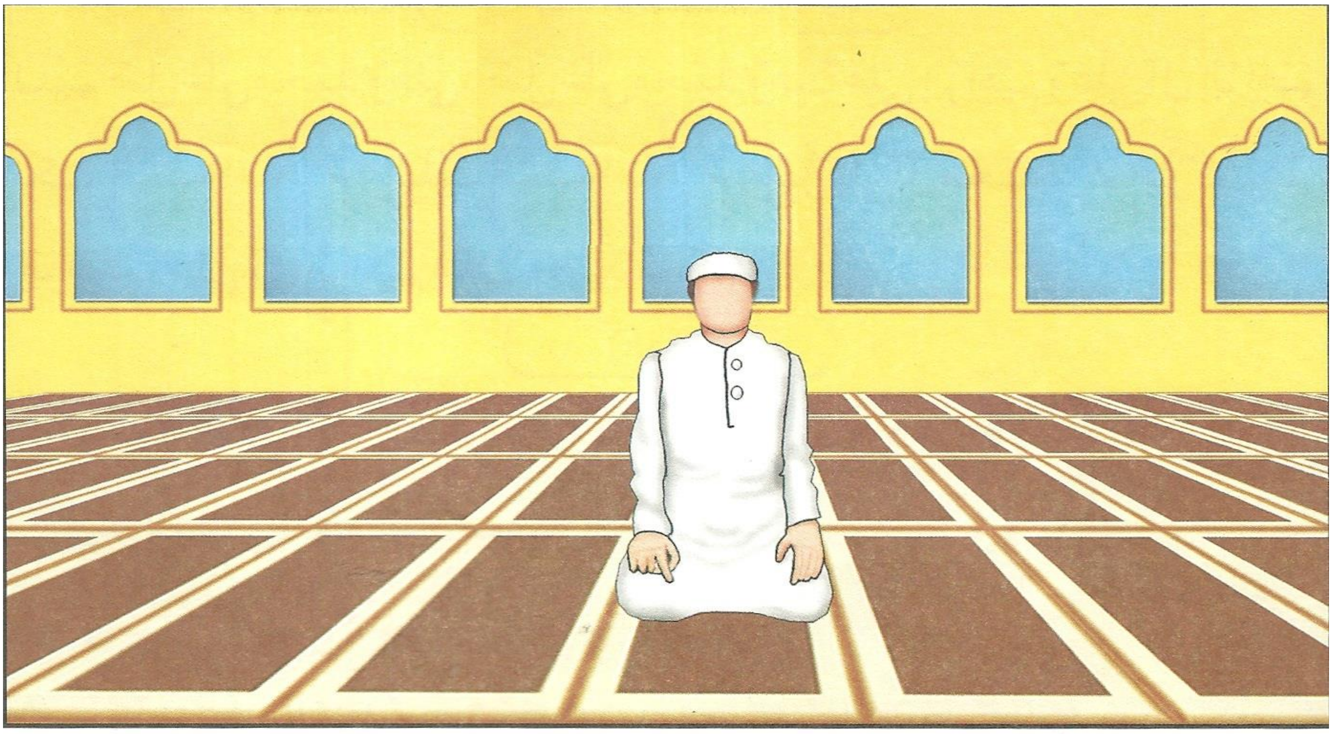

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: قعده څه ته وایي؟ په التحیاتُ کي باید د شهادت په ګوته څنګه اشاره وسي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ)ماشومانو ته ووایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۱۰۱: کبیری:ص۳۲۸، بحواله نماز مسنون. صحیح المسلم: باب صفة الجلوس فى الصلاة وکیفیة وضع الیدین على الفخذین، حدیث نمبر: ۳۱۰۷-۱۳۱۲، ۲۳۵- ۲۳۶مخونه.
۱۰۲: سنن النسائی: باب قبض الثنتین من أصابع الید الیمنى وعقد الوسطى والإبهام منها، حدیث نمبر: ۱۲۶۸، ۱۷۶مخ.
۱۰۳: سنن النسائی: باب إحناء السبابة في الإشارة، حدیث نمبر: ۱۲۷۵، ۱۷۷مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس خو به هغه څه رابښيې، چې د تشهد په حالت کې ويل کيږي؟

﴿په تشهد کې دا ويل کيږي﴾

{التشهد}

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا ، وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ(١٠٤)

درود شريف (الصلوة على محمد ﷺ)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيد.(١٠٥)

(الدعاء)

❖ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلاَةِ وَمِن ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاء★رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ.(١٠٦)

❖ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا(١٠٧)

❖ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ(١٠٨)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ماشومانو ته التحياتُ، درود شريف او دعاوي د صحيح تلفظ سره ور پياد کړئد يادولو يوه طريقه دا ده چې خپله لږلږ وايا ست او ماشومان ئې درسره تکرار کړي، تر څو د ښه تلفظ سره ئې پياد سي.

تمرين: د ماشومانو څخه زباني التحياتُ، درودشريف او دعاوی په صحيح تلفظ سره واورئ او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

١٠٤: صحيح البخارى: باب ما يتخير من الدعاء بعد التشهد وليس بواجب، حديث نمبر:٨٣٥، ١٣٥مخ.
١٠٥: صحيح البخارى: باب ما يتخير من الدعاء بعد التشهد وليس بواجب، حديث نمبر:٨٣٥، ١٣٥مخ.
١٠٦: الابراهيم: آيت نمبر: ٤٠-٤١.
١٠٧: الاسراء: آيت نمبر: ٢٤.
١٠٨: البقرة: آيت نمبر: ٢٠١.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه د پای ته رسولو د پاره باید څنګه سلام وګرځول سي؟

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ   اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ (١٠٩)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★دواړو خواوو ته د سلام ګرځولو پر وخت باید مخ دومره وګرځول سي چي شاته ناست نفر ستاسو باړخو ويني.(١١٠) کله چي راسته خوا ته مخ وګرځوې او **السلام عليكم** ورحمة الله ووايې نو نيت دا وکړه چي پر راسته طرف کوم انسانان او ملائکه دي هغو ته سلام کوې او پر چپه خوا سلام ګرځولو کي دا نيت وکړه چي پر چپه طرف موجودو انسانانو او ملائکوو ته سلام کوې. (١١١)

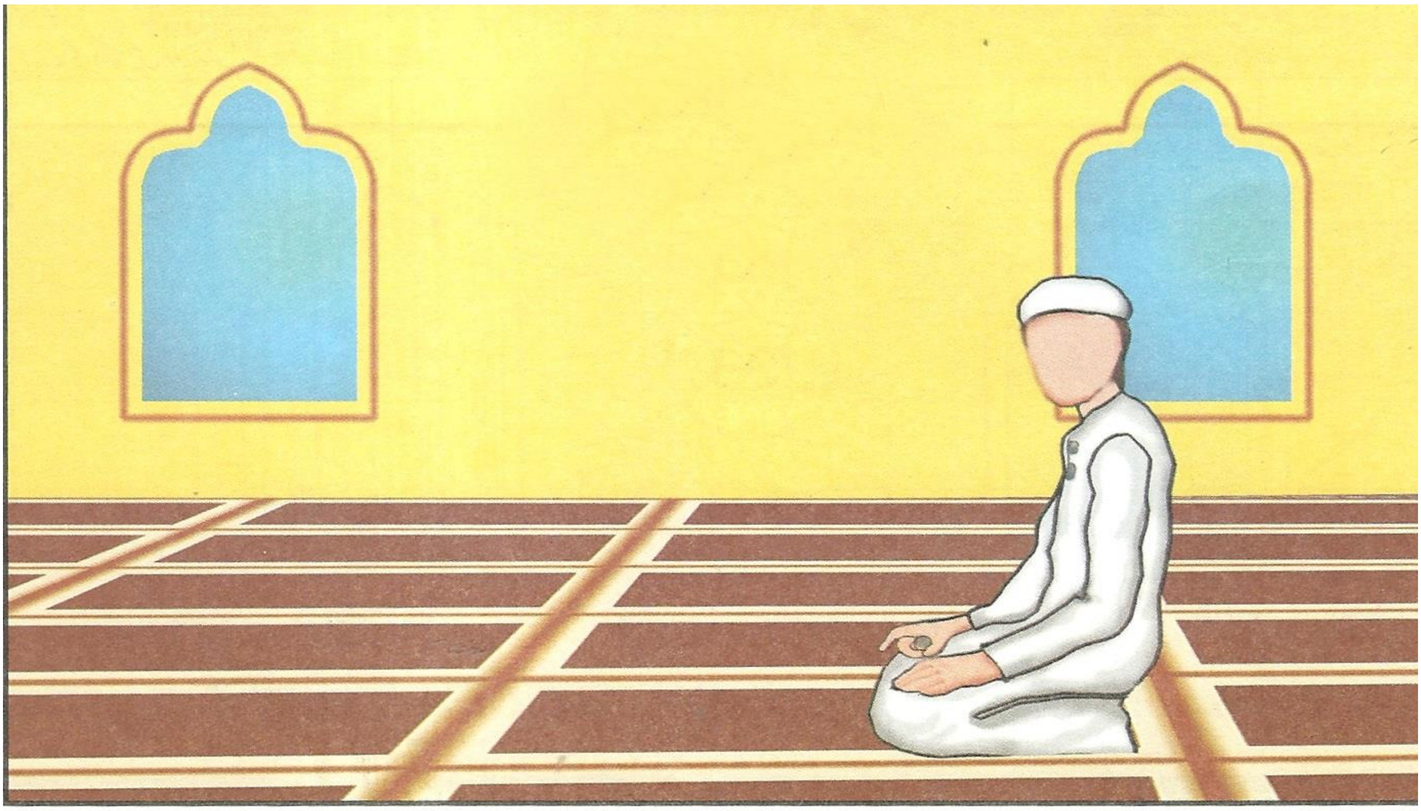

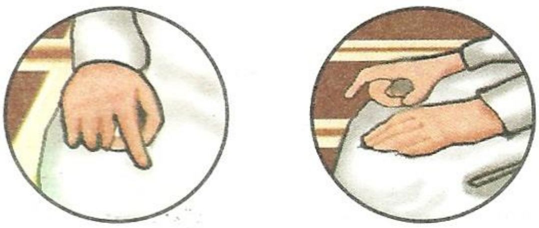

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د سلام ګرځولو پر وخت بايد غاړه څومره وګرځي؟ د سلام ګرځولو پر وخت بايد چيري وکتل سي؟ د السلام عليكم ورحمة الله د ويلو پر وخت باید کوم نيت وسي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته ووایاست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

١٠٩:سنن الترمذی: باب ماجاء في التسليم في الصلاة، حديث نمبر:٢٩٥، ٧٩مخ.

١١٠: صحيح المسلم: باب السلام للتحليل من الصلاة عند فراغها وكيفيته، حديث نمبر: ١٣١٣-١٣١٥، ٢٣٦مخ.

١١١: ونوی بالتسليم الاولی من علی يمينه من الرجال والنساء والحفظة وكذلک فی الثانية. (الهداية: كتاب الصلاة، باب صفة الصلاة، ١٠٤مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر لمانځه وروسته دعاء هم را زده کړه

❖ اَسَتَغفِرُ الله، اَسَتَغفِرُ الله، اَسَتَغفِرُ الله (١١٢)

❖ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ. (١١٣)

❖ اللَّهُمَّ أَعِنِّى عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ (١١۴)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: د دعاء طريقه دواړه لاسونه د سينې تر برابرې پورې پورته سي. (١١۵) د دعاء پر وخت بايد د لاسو دننۍ برخه (راسته خوا) مخ ته برابره سي. (١١٦) د دعاء په ختمېدلو سره بايد لاسونه پر مخ تېر سي. (١١٧) ماشومانو ته دغه دعاوي د صحيح تلفظ سره ورپياد کړئ ★ ماشومانو ته ور زده کړئ چې په هره ژبه دعاء کولای سئ.

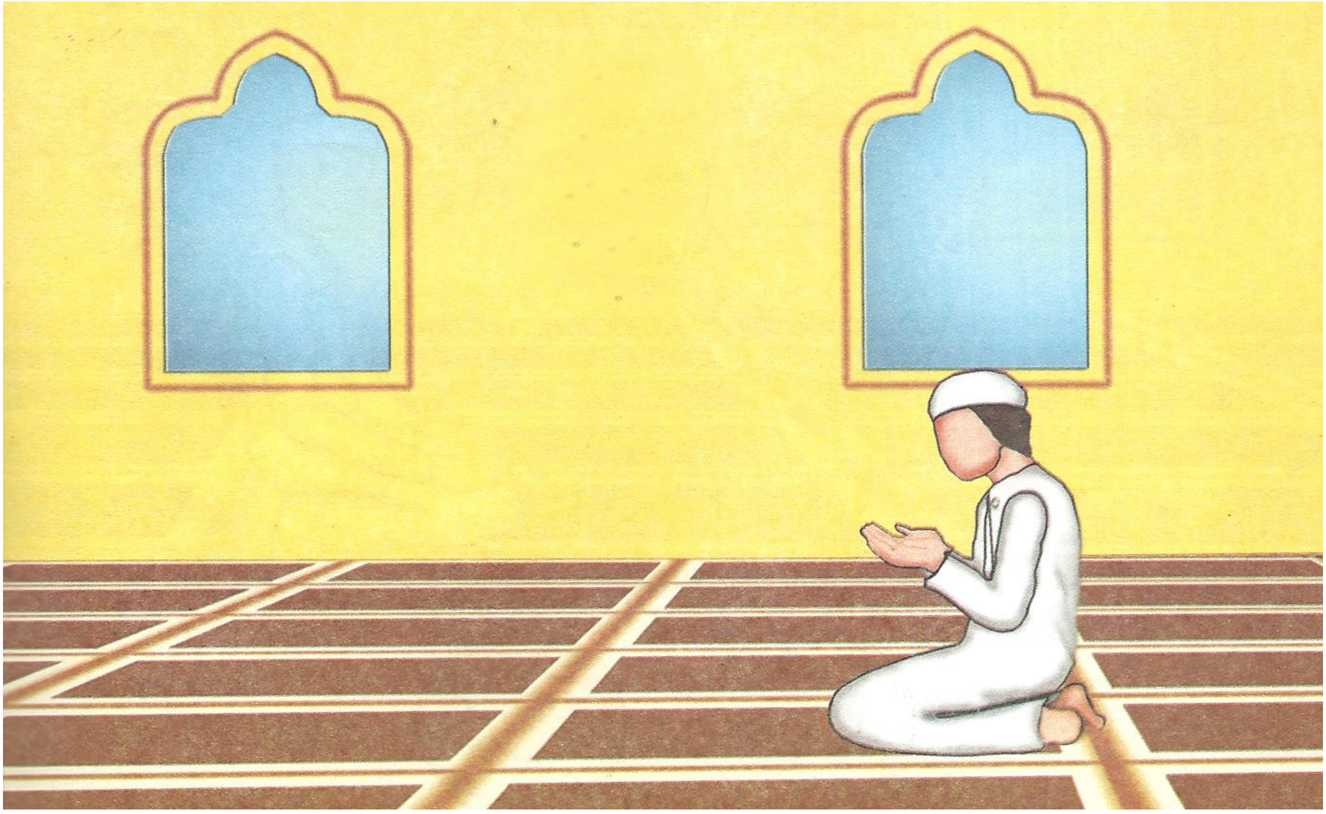

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د دعاء دپاره بايد لاسونه څومره قدر پورته سي؟ آيا د لاسو تر منځ بايد فاصله وي؟ فاصله بايد څومره وي؟ آيا په خپله ژبه هم دعاء کولای سو؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ)ماشومانو ته وواياست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

١١٢: الفقه الحنفی: ١ټوک، ٢۴٣مخ.
١١٣: سنن ابی داؤد: باب ما يقول الرجل إذا سلم، حديث نمبر: ١۵١٢، ٣١٠مخ.
١١٤: سنن ابی داؤد: باب فی الاستغفار، حديث نمبر: ١۵٢٢، ٣١٢مخ.
١١٥: صحيح البخاری: باب رفع الأيدي في الصلاة لأمر ينزل به، حديث نمبر:١٢١٨، ١٩۴مخ.
١١٦: سنن ابی داؤد: باب الدعاء، حديث نمبر:١۴٨۵-١۴٨٦، ٣٠۵مخ.
١١٧: سنن ابی داؤد: باب الدعاء، حديث نمبر: ١۴٨۵/١۴٩٢، ٣٠۵- ٣٠٦مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو دا هم و نه ویل، چي د وترو دعاء کومه ده او څه وخت ویل کیږي؟

(القنوت)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د وترو په دریم رکعت کي دعاء قنوت ویل کیږي.

اللّٰهُمَّ إنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ ونُؤمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الخيرَ، وَلا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ اللّٰهُمَّ إيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحَقٌ. ([118])

ما ته د لمانځه رکعتونه هم را زده کړه

لمونځ	غیر مؤکد سنت تر لمانځه مخکي	مؤکد سنت تر لمانځه مخکي	فرض	سنت مؤکد تر فرضو وروسته	نفل	وتر	نفل	مجموعه رکعتونه	حوالي
سهار	—	۲	۲	—	—	—	—	۴	۱۱۹، ۱۲۰
ماپښین	—	۴	۴	۲	۲	—	—	۱۲	۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴
مازیګر	۴	—	۴	—	—	—	—	۸	۱۲۵، ۱۲۶
ماښام	—	—	۳	۲	۲	—	—	۷	۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹
عشاء	۴	—	۴	۲	۲	۳	۲	۱۷	۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴
جمعه مبارکه	—	۴	۲	۴+۲	۲	—	—	۱۴	۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸

تشریح: د وتر په اخري رکعت کي تر سورة فاتحه او سورت وروسته لاس پورته کړه او تکبیر وو ایه او بیا دا دعاء وو ایه. ([139]، [140])

یادونه: ماشومانو ته په صحیح تلفظ سره دعاء قنوت ورپیاد کړئ.

تمرین: د ماشومانو څخه په صحیح تلفظ سره دعاء قنوت واورئ او تر څو چي ئې پیاد کړئ نه وي نوی سبق مه ورکوئ. د ماشومانو څخه د ټولو لمنځونو د رکعتو د تعداد پوښتنه وکړئ. ماشومان وپوښتئ چي تاسو ته د دوو، درو او څلورو رکعتونو لرونکي لمانځه طریقه وو ایي او د زده کړي لپاره عملي لمونځ ورباندي اداء کړئ او که کوم ځای غلطي ولري هغه وروښیاست او صحیح طریقه ئې هم ورزده کړئ.

[118] : المصنف لابن ابی شیبه: کتاب الدعاء، باب ما یدعو به فی القنوت، حدیث نمبر:۳۰۳۳۴، ۱۵توک، ۳۴۲مخ.
[119] : صحیح البخاری: باب المداومة علی رکعتی الفجر، حدیث نمبر:۱۱۵۹، ۱۸۵مخ.
[120] : سنن البیهقي الکبری: باب عدد رکعات الصلوات الخمس، حدیث نمبر: ۱۶۹۴، ۱توک، ۶۷۸ مخ.
[121] : صحیح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الرکعة قائما وبعضها قاعدا، حدیث نمبر:۱۶۹۹، ۲۹۶مخ.
[122] : سنن البیهقي الکبری: باب عدد رکعات الصلوات الخمس، حدیث نمبر: ۱۶۹۴، ۱توک، ۶۷۸ مخ.
[123] : صحیح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الرکعة قائما وبعضها قاعدا، حدیث نمبر:۱۶۹۹، ۲۹۶مخ.
[124] : سنن الترمذی:باب (منه) آخر، حدیث نمبر: ۴۲۷، ۱۱۵مخ.
[125] : سنن الترمذی: باب ما جاء في الأربع قبل العصر، حدیث نمبر:۴۲۹-۴۳۰، ۱۱۶مخ.
[126] : سنن البیهقي الکبری: باب عدد رکعات الصلوات الخمس، حدیث نمبر: ۱۶۹۴، ۱توک، ۶۷۸ مخ.
[127] : سنن البیهقي الکبری: باب عدد رکعات الصلوات الخمس، حدیث نمبر: ۱۶۹۴، ۱توک، ۶۷۸ مخ.
[128] : صحیح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الرکعة قائما وبعضها قاعدا، حدیث نمبر:۱۶۹۹، ۲۹۶مخ.
[129] : المصنف لابن ابی شیبه: في ثواب الرکعتین بعد المغرب.، حدیث نمبر:۵۹۸۶،
[130] : مختصر قیام اللیل للمروزی: باب یصلی بین المغرب والعشاء اربع رکعات. ۸۵مخ.
[131] : سنن البیهقي الکبری: باب عدد رکعات الصلوات الخمس، حدیث نمبر: ۱۶۹۴، ۱توک، ۶۷۸ مخ.
[132] : صحیح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الرکعة قائما وبعضها قاعدا، حدیث نمبر:۱۶۹۹، ۲۹۶مخ.
[133] : سنن ابی داؤد: باب الصلاة بعد العشاء، حدیث نمبر:۱۳۰۱، ۲۶۹مخ.
[134] : جامع الترمذی: ابواب الوتر، باب لا وتر فی لیلة، حدیث نمبر: ۴۷۱، مخ.
[135] : سنن ابن ماجه: باب ما جاء فی الصلاة قبل الجمعة، حدیث نمبر: ۱۱۲۹، ۱۹۵مخ.
[136] : سنن النسائی: کتاب الجمعة، باب عدد الصلاة الجمعة، حدیث نمبر: ۱۴۲۱، ۲۰۵مخ.
[137] : اربع رکعات، بعد الجمعة، مسلم ج۱، فصل فی استحباب اربع او رکعتین بعد الجمعة ج۱ ص۲۸۸.
[138] : رکعتین بعد الجمعة، مسلم، مسلم، فصل فی استحباب اربع رکعات او الرکعتین بعد الجمعة، ج۱ ص۲۸۸.
[139] : المصنف لابن ابی شیبه: باب فی رفع الیدین فی قنوت الوتر، حدیث نمبر: ۷۰۲۶- ۷۰۲۸،۴توک، ۵۳۱مخ.
[140] : فتح الباری لابن حجر العسقلانی:باب القنوت قبل الرکوع او بعده، حدیث نمبر:۱۰۰۱-۱۰۰۲، ۶۲۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه او لمانځه اړوند مسنوني دعاګاني

الله تعالی په قرآن کریم کي فرمايي: (وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ) البقرة: ۱۸۶.
(او کله چي پوښتنه وکړي ستا څخه بنده ګان زما (د لیري والي او نژدېوالي زما) نو ته ورته وو وايه زه نژدې يم، د دعاء کوونکئ سوال قبلوم کله چي ئې هغه زما څخه وغواړي)
حضرت انس بن مالک رضي الله عنه فرمايي، نبي کريم ﷺ فرمايلي: ((الدعاء مخ العبادة)) (دعاء د عبادت مغز او بنياد دئ) (رواه الترمذی، باب منه الدعاء مخ العبادة، رقم: ۳۳۷۱)

تر آذان وروسته دعاء

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلاَةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ.

يا الله! ددي کامل دعوت او تر دې وروسته لمانځه ربه! ته محمد ﷺ وسيله او فضيلت ورکړې او هغه ته هغه مقام محمود ورکړې چي تا ورسره وعده کړې.

رواه البخاری فی کتاب الاذان (۵۷۹) والترمذی فی کتاب الصلاة (۱۹۵) والنسائی فی کتاب الاذان (۶۷۳)، وابوداؤد فی کتاب الصلاة (۴۴۵) وابن ماجه فی کتاب الاذان والسنة فيه (۷۱۴) واحمد فی باقی مسند المکثرين (۱۴۲۸۹)

تر اوداسه وروسته دعاء

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

اللّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِيْنَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ

(يا الله! ما په زيات توبه کوونکو او زيات پاکي کوونکو کي شامل کړې)

مسجد ته د داخل کېدلو دعاء

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

(يا الله! ما ته د خپل رحمت دروازې را خلاصي کړه)

د مسجد څخه د راوتلو دعاء

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

(يا الله! زه ستا څخه ستا د فضل خواست کوم)

رواه مسلم فی کتاب صلاة المسافرين وقصرها (۱۱۶۵) والنسائی فی کتاب المساجد (۷۲)، وابوداؤد فی کتاب الصلاة (۳۹۳)، وابن ماجه فی کتاب المساجد والجماعات (۷۶۴)، واحمد (۱۵۴۷۷) والدارمی فی کتاب الصلاة (۱۳۵۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر فرض لمانځه وروسته دعاګاني

أَللّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ[141]

يا الله! ته سلام ئې او ستا څخه سلامتيا ترلاسه کيږي، اې د عزت او بزرګۍ خاونده ستا ذات برکتناکه دئ.

أَللّهُمَّ أَعِنِّيْ عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ[142]

يا الله! ستا په ذکر، ستا په شکر او ستا په ښه عبادت کولو کي زما کومک وکړه.

نبي کريم عليه السلام چي به کله سلام وګرځوئ نو دا دعاء به يې کول

اللّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَالْمُؤَخِّرُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ

يا الله! زما مخکني، وروستني، پټ او ښکاره ګناهونه را معاف کړې او زما خطاوې را معاف کړې او هغه ګناهونه هم را معاف کړې چي ته تر ما ډېر په خبرئې، ته مقدم ئې، ته مؤخرئې ستا څخه بغير بل د عبادت لائق نسته.

سنن ابی داؤد، کتاب الصلاة، باب ما يستفتح به الصلاة من الدعاء، رقم الحديث: ۶۴۹

نبي کريم ﷺ چي به تر لمانځه وروسته راسته لاس پر سر مبارک کښېښووئ او دا دعاء به ئې ويل

بِسْمِ اللهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلا هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيْمُ اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْحُزْنَ

د الله په نامه سره چي د هغه بغير بل د عبادت لائق نسته هغه زيات مهربان او رحم کوونکئ دئ. يا الله! ته زما څخه غم او پرېشاني ليري کړې.

حصن حصين، ص۳۰۱بحواله مسند البزار، المعجم الأوسط للطبرانی، عمل اليوم والليلة لابن السنی، عن انس رضی الله عنه

ښه، اوس نو يو څو مبارک کلمات هم را زده کړه

{مبارک کلمات}

(الله تعالی ته خوښي دوې کليمې)

سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ   سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيم

زه د الله تعالی پاکي بيانوم د هغه ثناء او صفت سره او زه د هغه الله تعالی پاکي بيانوم چي د عظمت خاوند دئ.

صحيح البخاری، کتاب الأيمان والنذور، باب اذا قال والله لا أتكلم اليوم فصلى أو قرأ أو سبح، رقم: ۶۱۸۸، صحيح مسلم، کتاب الذکر والدعاء والتوبة والاستغفار، باب فضل التهليل والتسبيح والدعاء، رقم: ۴۸۶۰، سنن الترمذی، کتاب الدعوات عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما جاء فی فضل التسبيح والتکبير والتهليل والتحميد، رقم:۳۳۸۹، سنن ابن ماجه، کتاب الادب، باب فضل التسبيح، رقم: ۳۷۹۶، مسند أحمد، رقم: ۶۸۷۰

---

[141]: سنن ابی داؤد: باب ما يقول الرجل إذا سلم، حديث نمبر: ۱۵۱۲، ۳۱۰مخ.

[142]: سنن ابي داؤد: باب فی الاستغفار، حديث نمبر:۱۵۲۲، ۳۱۲ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

{كلمه شهادت}

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

زه شاهدي وركوم چي د الله تعالى څخه ماسوا بل د عبادت لائق نسته، هغه يو دئ شريک نه لري او زه شاهدي وركوم چي محمد صلى الله عَليه وسلم د الله تعالى بنده او د هغه رسول دئ.

صحيح مسلم، كتاب الطهارة، باب الذكر المستحب عقب الوضوء، رقم: ٣٤٥، سنن الترمذى، كتاب الطهارة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب فيما يقال بعد الوضوء، رقم: ٥٠، سنن النسائى، كتاب التطبيق، باب كيف التشهد الأول، رقم: ١١٥٥، سنن أبى داؤد، كتاب الصلاة، باب ما يقول اذا سمع المؤذن، رقم: ٤٤١، سنن ابن ماجه، كتاب الطهارة وسننها، باب ما يقال بعد الوضوء، رقم: ٤٦٢، مسند احمد، رقم: ١١٦، سنن الدارمى، كتاب الطهارة، باب القول بعد الوضوء، رقم: ٧١٠

{كلمه تمجيد}

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ.

الله پاک دئ او ټول تعريفونه الله تعالى لره دي او د الله څخه ماسوا بل د عبادت لائق نسته او الله تر ټولو لوى دئ او ګناهونو څخه را ګرځېدل او پر ښو كارونو قدرت د الله تعالى له طرفه دئ چي د لوړي درجي او عظمت خاوند دئ.

سنن أبى داؤد، كتاب الصلاة، باب ما يجزىء الأمى و الأعجمى من القراءة، رقم: ٧٠٨، سنن ابن ماجه، كتاب الدعاء، باب ما يدعو اذا انتبه من الليل رقم: ٣٨٦٨

{كلمه توحيد}

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ , وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، يُحْيِي وَيُمِيتُ ، وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوتُ أَبَدًا أَبَدًا ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ كُلُّهُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

د الله تعالى څخه بغير بل د عبادت لائق نسته، هغه يو دئ شريک نه لري، هغه لره بادشاهي ده او هغه لره ټول ه تعريفونه، هغه ژوند وركوي، هغه مرګ وركوي او هغه ژوندى دئ او هغه ته هيڅكله مرګ نسته، ټول خير د هغه په قبضه كي دئ او هغه پر هر څه قدرت لري.

سنن الترمذى، كتاب الدعوات عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما يقول اذا دخل السوق، رقم: ٣٣٥٠، سنن ابن ماجه، كتاب التجارات، باب الأسواق ودخولها، رقم: ٢٢٢٦، سنن الدارمى، كتاب الاستئذان، باب ما يقول اذا دخل السوق، رقم: ٢٥٧٦

{كلمه استغفار}

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ ★خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ★ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ★أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي ★ فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ.

يا الله! ته زما پروردګار ئي، ستا څخه بغير بل د عبادت لائق نسته، تا زه پيدا كړئ يم او زه ستا بنده يم او زه ستا پر عهد او وعده باندي تر خپل وس پوري ولاړ يم. زه د خپلو بدو اعمالو څخه په تا سره پنا غواړم، زه اقرار كوم چي ستا پر ما ډېري پېرزويني دي او زه اقرار د خپلي ګناه كوم، نو ته ما معاف كړه ځكه چي ستا څخه بغير بل د ګناهونو بخښونكئ نسته. (مشكوة: صفحه: ٢٠٤)

(c) ketabton.com: The Digital Library

{د استغفار لندي کلمې}

أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الّذِى لاَ إِلٰهَ إِلاّ هُوَ الحَىُّ القَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

زه د الله تعالى څخه بخښنه غواړم چي د هغه بغير بل د عبادت لائق نسته چي ژوندى دئ او د هر شي اختيار لرونکئ دئ او زه هغه ته توبه کاږم.

سنن أبى داؤد، كتاب الصلاة، باب فى الاستغفار، رقم: ١٢٩٦، مسند أحمد، رقم: ١٠۶٥٢، (مشكوة: صفحه:٢٠٥)

{کلمه رد کفر}

أَللّٰهُمَّ اِنِّىْ أَعُوْذُبِکَ مِنْ أَنْ أُشْرِکَ بِکَ شَيْئًا وَّ أَنَا أَعْلَمُ بِهِ ★ وَأَسْتَغْفِرُکَ لِمَا لَا أَعْلَمُ بِهِ تُبْتُ عَنْهُ ★ وَتَبَرَّأْتُ مِنَ الْکُفْرِ وَالشِّرْکِ وَالْکِذْبِ وَالْغِيْبَةِ وَالْبِدْعَةِ وَالنَّمِيْمَةِ وَالْفَوَاحِشِ وَالْبُهْتَانِ وَالْمَعَاصِىْ کُلِّهَا ★وَأَسْلَمْتُ وَأَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ.

يا الله! زه په تا سره پناه غواړم چي د دې خبري څخه چي يو شى ستا سره شريک کړم او زه بخښنه غواړم په تا سره له هغي ګناه څخه چي زه په خبر نه يم. يا الله! ما د هري ګناه څخه توبه وکړه او زه بېزاره سوم د کفر، شرک، درواغو، غيبت، بدعت، شيطانت، بې حيا خبرو، پر چا تور پوري کول (تهمت لګول) او ټولو ګناهو څخه او زه مسلمان يم او (په پاک زړه سره) وايم چي د الله تعالى څخه بغير بل معبود نسته او محمد صلى الله عليه وسلم د الله جل جلاله رسول دئ.

قد نقل اهل العلم هذه الكلمات المباركة فى كتب الاحاديث او فى الكتب الاسلاميه و معانيها صحيحة ومفهومها مقبول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شماره	کتاب	طبع
۱	القرآن	تنزيل من رب العٰلمين
۲	صحيح البخاري	دارالسلام رياض
۳	صحيح مسلم	دارالسلام رياض
۴	الجامع الترمذی	دارالسلام رياض
۵	سنن ابی داؤد	دارالسلام رياض
۶	سنن ابن ماجه	دارالسلام رياض
۷	سنن النسائي	دارالسلام رياض
۸	المصنف لابن ابی شيبه	المجلس العلمي بيروت لبنان
۹	مرقاة المفاتيح	مكتبه رشيديه کوئټه
۱۰	کنزالعمال	دارالکتب علميه بيروت لبنان
۱۱	فتح الباری لابن حجر عسقلاني	قديمي کتب خانه کراچي
۱۲	نصب الرايه	مکتبه حقانيه پېښور
۱۳	مسند احمد بن حنبل	مؤسسة الرسالة بيروت لبنان
۱۴	سنن دارمی	دارالحديث قاهره
۱۵	ردالمحتار	مكتبه رشيديه کوئټه
۱۶	هدايه	مكتبه رشيديه کوئټه
۱۷	هنديه	مكتبه رشيديه کوئټه
۱۸	حاشية الطحطاوی	مكتبه رشيديه کوئټه
۱۹	الفقه الحنفی فی ثوبه الجديد	مکتبه حقانيه پېښور

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library